

Op te bergen
in de band van
23 april 2008

*de leden van de commissie wordt
verzocht hun eventuele opmerkingen
binnen acht dagen na ontvangst aan
de commissiegriffier mede te delen.*

Verslag

van de vergadering van de Statencommissie Omgevingsbeleid

gehouden op 2 april 2008

INHOUD

Opening	3
Vaststelling van de vergadering	3
Verslag vergadering 20 februari 2008 en de lijst van toezeggingen	3
Ingekomen stukken	4
Rondvraag	5
Brief van het college van gedeputeerde staten van 20 december 2007; Jaarverslag regietaak handhaving 2006	7
Statenstuk 2008-317, Europese Kaderrichtlijn Water (KRW)	9
Brief van de heer P. Muijzert d.d. 20 januari 2008 over de N33	24
Brief van gedeputeerde staten d.d. 28 februari 2008 over Concept-Bodemnota, Werk maken van eigen bodem, inclusief Bodemnota deel 1 en 2 en samenvatting	28
Statenstuk 2008-318; Via klimaatneutraliteit naar millenniumdoelstellingen	33
Mededelingen	36
Sluiting	37
Toezegging	38

STATENCOMMISSIE OMGEVINGSBELEID

Verslag van de vergadering van de Statencommissie Omgevingsbeleid, gehouden op 2 april 2008 in het provinciehuis te Assen

Aanwezig:

mevrouw J.M. Pannekoek-van Toor (voorzitter)
J.J. Baltés (VVD)
J. A. van Berkum (ChristenUnie)
L. Bomhof (VVD)
mevrouw K.J. Datema-Klöppling (SP)
H.R. Hornstra (PvdA)
J. Langenkamp (GroenLinks)
K. Kuipers (GroenLinks)
J.H. Lammers (CDA)
T.S. Medemblik (ChristenUnie)
A.G.H. Peters (CDA)
mevrouw G. Seinen (CDA)
J. Slagter (PvdA)
A. Timmerman (VVD)
R. Westerhof (SP)

Voorts aanwezig:

H. Baas (ChristenUnie, gedeputeerde)
J.H. Bats (VVD, gedeputeerde)
mevrouw A. Haarsma (PvdA, gedeputeerde)
mevrouw T. Klip-Martin (VVD, gedeputeerde)
R.W. Munnikma (PvdA, gedeputeerde)
mevrouw J. Stapert (commissiegriffier)

Met kennisgeving afwezig:

mevrouw H.G. Stoel-Snater (PvdA)
mevrouw S. van de Vijver-Geitz (PvdA)
Th.J. Wijbenga (CDA)

1. Opening

De VOORZITTER opent de vergadering. Zij deelt mee dat de berichten over de heer Th. Wijbenga, waarvan iedereen weet dat hij met ernstige hartklachten in het ziekenhuis is opgenomen, voor zover mogelijk positief zijn. Hij is van de hartbewaking af en ligt nu op de afdeling. Het herstel zal nog wel enige tijd vergen, maar gezien de situatie zoals deze vorige week was, is dit al een hele opsteker. Zij stelt voor hem namens de commissie een bloemetje te sturen en hem namens allen beterschap wensen. Mevrouw Stoel heeft zich vanwege ziekte afgemeld.

2. Vaststelling van de agenda

De agenda wordt conform ontwerp goedgekeurd en vastgesteld.

3. Verslag vergadering 20 februari 2008 en de lijst van toezeggingen

Het verslag van de vergadering van 20 februari 2008 wordt conform ontwerp goedgekeurd en vastgesteld.

De heer WESTERHOF wijst erop dat tijdens de vorige vergadering de kwestie over de N34 aan de orde is geweest. Toen heeft de heer Bats hem een document toegezegd, maar deze toezegging ziet spreker niet staan op de lijst van toezeggingen. Hij vraagt om dit document.

De VOORZITTER zal dit na laten kijken en dan krijgt de heer Westerhof dat stuk.

De heer HORNSTRA merkt op dat de gedeputeerde bij het punt met betrekking tot het hoogspanningsnet heeft aangegeven dat in haar agenda eind maart een aantal overleggen stond gepland, waarbij nog eens opnieuw naar de problematiek zou worden gekeken. Is dat al gebeurd en zo ja, wat is daaruit gekomen?

Mevrouw KLIP antwoordt dat het overleg twee weken geleden heeft plaatsgevonden. Daarbij was een aantal vertegenwoordigers van het Ministerie van Economische Zaken aanwezig, de directeur van TenneT, iemand anders van TenneT en iemand van Essent Netbeheer Noord. Daar zijn twee onderwerpen aan de orde geweest en dat is allereerst dat spreekster namens de provincie erop heeft aangedrongen dat zoveel mogelijk groene initiatieven op het net moeten worden aangesloten. Per 1 april 2008 zou daarover op klantniveau duidelijkheid zijn. Het tweede is dat er nogmaals, naar aanleiding van de discussie in deze commissie, met TenneT is gesproken over het ondergronds brengen van het traject in het Reestdal. Zij heeft hier ook op aangedrongen in het kader van het feit dat het nieuwe Structuurschema elektriciteitsvoorziening III weliswaar nog door de Tweede Kamer moet worden geloodst, maar waarbij de inzet is dat er geen meter hoogspanningsleiding meer bovengronds wordt aangelegd. De heer Bomhof heeft gevraagd of deze provincie niet een soort van voorkeurspositie zou kunnen hebben als het gaat om het ondergronds brengen van leidingen. Daar wordt welwillend naar gekeken, maar er is aangegeven dat de criteria waarom er ondergronds wordt gebracht niet alleen met natuur te maken heeft, maar vermoedelijk ook met woonomgevingen. De criteria moeten overigens nog door de Tweede Kamer worden vastgesteld en moeten dan ook nog door een heel traject. Rond 1 april 2008 zal TenneT weer contact opnemen met de provincie daarover en dan kan naar buiten worden gebracht hoeveel groene initiatieven er kunnen worden aangesloten en welke mogelijke toezeggingen er aan Drenthe kunnen worden gedaan. Het moment dat iedereen daar gemeenschappelijk mee naar buiten treedt zal ergens medio april zijn. Dit is het verloop van de discussie, maar de details kent spreekster nog niet allemaal, maar die worden wel gezamenlijk naar buiten gebracht.

De heer BATS merkt op dat in zijn beleving de derde toezegging over de provinciale bijdrage aan de E233 Meppen-Kloppenburg is afgehandeld tijdens de vorige vergadering.

Mevrouw HAARSMA merkt ten aanzien van de tweede toezegging over de hoofdlijnen, de opbouw en de financiën van de regiovisie op dat de commissie deze informatie, ook als het gaat om het meerjaren-investeringsprogramma en de woningbouwafspraken waarover in regiovisieverband afspraken zijn gemaakt, half april zal ontvangen.

Mevrouw KLIP merkt op dat zij aan de vijfde toezegging over de installatie van Westo op het Duitse deel van het Coevordense Europark ook tegemoet is gekomen. Datzelfde geldt voor de elfde toezegging over de provinciale activiteiten in het kader van grondwaterbescherming.

4. Ingekomen stukken

De COMMISSIE stemt in met de wijze van afdoening van de ingekomen stukken.

5. Rondvraag

De heer LANGENKAMP heeft in de pers het een en ander gelezen over de aanbesteding van het openbaar vervoer en dat er wordt gedacht aan het opknippen van het OV-gebied in acht kleine gebieden. Is dat juist en is het niet goed om in deze commissie eens te worden bijgepraat over alles wat met die aanbestedingsprocedure te maken heeft?

De heer SLAGTER begrijpt dat er in Groningen al een concept over de aanbesteding rond gaat. Het zou prettig zijn indien deze provincie dezelfde route volgt als Groningen.

De heer BATS weet niet waarom er in Groningen wel een stuk circuleert en niet in deze provincie. Hij heeft in de vorige vergadering met deze commissie een tijdspad besproken en dat was het tijdspad voor het programma van eisen voor de aanbesteding van het openbaar vervoer. Als bestuurlijk het programma van eisen is vastgesteld zal spreker met de commissie de discussie hierover aangaan of dit de juiste weg is die moet worden bewandeld. Het programma van eisen wordt op bestuurlijk niveau afgerond, maar in dat kader is een aantal extra eisen ingebracht op het gebied van duurzaamheid en milieu. Deze eisen worden verkend en er is ook een andere, nog grotere eis ingebracht, en dat is verknoping van het normale openbaar vervoer aan doelgroepenvervoer. Spreker schat in dat hij in de commissievergadering van 21 mei 2008 met het programma van eisen zal komen, zodat de discussie daarover kan worden gevoerd. Als het gaat om doelgroepenvervoer is Groningen iets eerder gestart met de wens om doelgroepenvervoer te verknopen aan grootschalig vervoer. In Drenthe is daar de afgelopen jaren wat later mee gestart. Ten aanzien van het opknippen van het OV-gebied in acht percelen, merkt spreker op dat het niet zijn bedoeling is de aanbestedingspercelen op te knippen in acht percelen. Wat hij wil is nogmaals een perceel vrij houden dat niet wordt verbonden aan het grootschalig vervoer, maar aan een categorie gehandicapten die iedere ochtend met dezelfde kleur bus en dezelfde buschauffeur wordt vervoerd. Spreker wil de acht percelen doelgroepenvervoer in één grotere concessie onderbrengen en dat past heel goed bij het WMO-beleid van de diverse gemeenten. Daarnaast zal er een concessie komen voor de Qliners en voor het grootschalige vervoer. Of dat er dan vier, vijf of zes worden, is iets waar hij te zijner tijd bij de commissie op terug zal komen. Dat wil hij zorgvuldig doen omdat de integratie van doelgroepenvervoer een lokale en gemeentelijke verantwoordelijkheid is, waarin hij de wens heeft uitgesproken om dat geïntegreerd te krijgen in de hoop het 21 mei 2008 op de agenda van de commissie te krijgen. Dat betekent dat de deadline die aan de gemeenten is gesteld voor de realisatie van het programma van eisen 24 april 2008 is.

De heer LANGENKAMP vraagt of wat vroeger de dikke lijnen werden genoemd en waar het grootschalig vervoer op plaats zal vinden, zal worden verdeeld in vijf gebieden, terwijl dat er nu één is?

De heer BATS antwoordt dat dit een redelijk technische vraag is. Er wordt nu gewerkt aan het programma van eisen dat voor een belangrijk deel afhankelijk is van de input van gemeenten en de wensen en mogelijkheden in de gemeenten om mee te doen. Wat hij voorstaat is één grote concessie grootschalig vervoer in Groningen-Drenthe. Er is in het GGD-gebied nog steeds een treinverbinding die de provincie buiten de grote bestekken in eigen beheer houdt. De Qliners wil hij heel graag in een apart bestek regelen, aangezien bekend is welke inkomsten er zijn en wat de exploitatieverwachtingen zijn en daar moeten ook meer partijen in de markt kansen krijgen. De vraag of het vier, vijf of zes gebieden worden is hier mede afhankelijk van. Overigens is het getal acht afkomstig van de kleine WMO-concessies die een op een wordt doorgeschoven naar de toekomstige wens. Het is van belang hoe partijen daar de komende weken tegenaan zullen kijken en of zij voor 24 april een ja of een neen gaan geven. In mei zal spreker dan bij de commissie terugkomen over het aantal.

De heer LANGENKAMP heeft gisteren een bericht gelezen over de treinverbinding Hamburg-Groningen en dat er vanuit Duitsland wensen zijn uitgesproken om die hoge snelheidslijn te realiseren. Hoe gaat het college hiermee om en is het wellicht een handvat om bij het kabinet de gedachte van de Zuiderzeelijn weer op de kaart te zetten?

De heer BATS antwoordt ontkennend op de laatste vraag. Overigens wordt spreker wel blij van deze berichten. Een van de overwegingen van de minister om de Zuiderzeelijn niet door te laten gaan, was dat er geen doorverbinding van deze lijn was in het kader van de trans-Europese netwerken en spreker wordt vrolijk van de gedachte dat in Duitsland nu de gedachte post heeft gevat dat die doorverbinding er kan komen door een lijn Hamburg-Groningen. Toch moet iedereen realistisch blijven, want de wens is uitgesproken in het Duitse bedrijfsleven. Spreker zal deze gedachte omarmen en als Europees gedeputeerde meenemen in de discussies over de trans-Europese netwerken en railverbindingen, maar de komende tien jaar ziet spreker daar nog niet veel van terecht komen. De gedachte en visie achter de wens van het Duitse bedrijfsleven vindt spreker echter fantastisch.

De heer SLAGTER merkt ten aanzien van de oude rijksweg tussen Meppel en Assen, de N371, op dat een deel van het wegdek daar wordt vervangen. Spreker heeft begrepen dat geluidsoverlast van die weg een probleem is en hij vraagt of het in dat kader niet goed is om er zeer open asfaltbeton (zoab) neer te leggen, in plaats van normaal asfalt.

De heer BATS antwoordt dat daar een aantal jaren geleden naar is gekeken in het kader van Europese regelgeving. In Drenthe is er één weg, dat is de N372, die voor zoab in aanmerking komt. Bij de aanleg van zoab is van belang hoe de intensiteit is van de weg waar dat stille en goed afwaterende asfaltbeton kan worden neergelegd, aangezien de intensiteit voor een belangrijk deel bepaalt of het een veilige en rustige weg wordt en blijft. Bij de N371 is dat niet aan de orde en is het standpunt van het college dat dit niet moet gebeuren omdat het geen structurele oplossing biedt voor de geluidsproblematiek en de intensiteit van de weg neemt zelfs af, zo wijzen onderzoeksgetallen uit, waarmee de verkeersveiligheid juist minder wordt. Op het moment dat een weg minder intensief wordt bereden, zal dat zoab namelijk dichtslibben en komt de verkeersveiligheid in het gedrang. Het is een rustiger type weg, maar in de loop der jaren zal die rust er wat afgaan en wordt het meer een normale weg. Daarnaast kost een zoab-weg 60 procent meer dan een weg die is belegd met gewoon asfalt. Vooralsnog is het standpunt van het college om voor de N371 nog geen zoab te overwegen.

De heer SLAGTER vraagt of er ook overleg is geweest met de actiegroep die zich hiermee bezighoudt.

De heer BATS antwoordt dat hij geen overleg met die groep heeft gehad. Vorige week is spreker wel door een actievoerder uit de regio van Progressief Westerveld benaderd hoe hij daarin zit. Spreker heeft die actievoerder gemeld dat hij geen voorstander is van een zoab-weg.

De heer WESTERHOF heeft een vraag over de N34 en de aansluiting bij Ees. In een oud krantenknipsel uit 2003 staat letterlijk dat de aansluitingen bij Ees op de N34 komen te vervallen. Als het in 2003 aan de gemeente Borger-Odoorn, de provincie en het Rijk zou hebben gelegen, zou er een ongelijkvloerse kruising in de Eeserstraat komen, die Ees verbindt met Eesergroen. Op welk moment zijn Rijk, provincie en gemeente Borger-Odoorn teruggekomen op dit standpunt uit 2003? Heeft de gedeputeerde de provinciale staten van Drenthe op de hoogte gesteld van dit gewijzigde inzicht en is er overleg gepleegd met de burgers hierover?

De heer BATS antwoordt dat één van de scenario's die voorligt, een ongelijkvloerse kruising is, dat wil zeggen de fly-over bij de Schoolstraat over de N34. Dat laatste is ook een ongelijkvloerse kruising, die overigens geen afrit bij Ees is. Als de heer Westerhof dit bedoelt als ongelijkvloerse kruising met afslagen richting Ees, dan is dit scenario dus nog steeds in beeld. Hierover is zonder meer overleg met de burgers en dat is ook in de vorige vergadering toegezegd. Er is inmiddels tweemaal overleg geweest

met de stuurgroep en hij heeft de vorige keer ook toegezegd dat dit zo fatsoenlijk mogelijk met de bevolking zou worden besproken. Dat is in december 2007 al gebeurd en gaat nu opnieuw gebeuren. Met de wethouder van Borger-Odoorn heeft spreker afgesproken dat op het moment dat er helderheid is over de scenario's, gemeente en provincie een avond zullen beleggen waar beide bestuurders aanwezig zullen zijn om de scenario's te bespreken.

De heer WESTERHOF merkt op dat in 2003 de bevolking van Ees de ongelijkvloerse kruising bij Schaapstreek wilde hebben en de provincie wilde deze toen al bij de Schoolstraat hebben. Nu schijnen de patronen ineens te worden omgedraaid. De faciliteiten van ongelijkvloerse kruisingen staan gelijk aan de faciliteiten van een gelijkvloerse kruising, zodat iedereen alle kanten uit kan. Zolang dat niet het geval is, gaat het om een overgang of onderdoorgang. Hier is echter sprake van een ongelijkvloerse kruising, dus hij wil weten waarom dat gewijzigde inzicht er nu is ten opzichte van 2003. Kennelijk is de bevolking in 2003 op het verkeerde been gezet, waardoor de bevolking gerust was over de ontwikkelingen die zich voordeden. Nu gebeurt er iets heel anders.

De heer BATS antwoordt dat eind vorig jaar met de bevolking is overlegd over de varianten. Bij dat overleg leefde het college in de veronderstelling dat de variant die voorlag op draagvlak kon rekenen. Spreker heeft ook toegezegd opnieuw naar de bevolking te zullen gaan met een drietal varianten en dat er na de inspraak bestuurlijk met een keuze zal worden gekomen en een beslissing zal worden genomen die op draagvlak onder de bevolking kan rekenen. De heer Westerhof mag dan nog verder willen gaan in de historie, maar zijn ijkmoment voor het meten van draagvlak is geweest december 2007.

6. Brief van het college van gedeputeerde staten van 20 december 2007; Jaarverslag regietaak handhaving 2006

De heer BOMHOF heeft dit verslag op de agenda gezet uit verbazing over een aantal manco's dat in het Handhavingsjaarverslag en het Handhavingsuitvoeringsprogramma staat. Hij heeft in dat kader de gedeputeerde ruimschoots van tevoren een aantal vragen doen toekomen en eigenlijk zouden deze vorige vergadering al moeten zijn beantwoord. Waar het in het kort om gaat is het volgende. De VVD maakt zich zorgen over de voorbeeldfunctie van de provincie. Uit het verslag blijkt dat het Besluit kwaliteitseisen, dat al een tijd lang circuleert, door de provincie niet goed wordt ingevuld. Er zijn hiaten en de provincie heeft daar geen informatie over. Dat is zorgelijk aangezien de provincie een voorbeeldfunctie heeft en de regie voert over gemeenten en waterschappen, zodat de provincie de zaken zelf goed voor elkaar moet hebben. Daarnaast heeft de provincie in de wet een regiefunctie gekregen in de richting van gemeenten, waterschappen en de handhavingstaken van bepaalde rijksoverheden op milieugebied. Nu blijkt dat dit niet goed gaat, want er zijn soms gemeenten bij die het jaarverslag niet eens insturen. Dat is toch het minimale wat gedaan kan worden? Een aantal wezenlijke zaken wordt niet aangegeven en kennelijk accepteert de provincie dat in arren moede. Hoe gaat het college nu om met gemeenten die niets doen? Wordt daar in de toekomst dwingender tegen opgetreden? De provincie heeft immers in het kader van de Wet milieubeheer aanwijzende bevoegdheden. Kortom, de VVD-fractie ziet graag dat dit wordt opgelost en dat in het volgende jaarverslag deze manco's weg zijn.

De heer LANGENKAMP verbaast zich erover dat dit gaat over de cijfers van 2005. Juist bij handhaving hoort de provincie er meer bovenop te zitten en een volgende keer moeten dan ook veel recentere cijfers in een dergelijk verslag worden besproken. Het jaarverslag 2006 moet niet pas in maart 2008 worden besproken. Het college heeft twee gemeenten nadrukkelijk verzocht het verslag te maken. Heeft het college daarvoor een drukmiddel of niet?

De heer BAAS antwoordt dat het voor het jaar 2006 voor het eerst verplicht was om een jaarverslag regietaak handhaving te maken. Dit was ook de eerste keer dat er een dergelijk jaarverslag ligt. Wat er in de tabellen I en II aan het einde van het verslag staat, is de beoordeling van het Handhavingsjaarverslag 2005 en het Handhavingsuitvoeringsprogramma 2006. Dat is dus de start, een soort van nulmeting.

Voor die tijd werd een dergelijk verslag niet gemaakt, maar dat moet nu elk jaar worden gemaakt. Het college is ook druk bezig om het Jaarverslag 2006 en het Uitvoeringsverslag 2007 zodanig af te ronden dat de commissie dit aanzienlijk eerder krijgt dan dit, want spreker geeft toe dat dit veel eerder had moeten. Dat heeft ook te maken met het feit dat het de eerste keer was dat een dergelijk verslag moest worden gemaakt en dat ook in deze organisatie werkende weg moest worden gekeken hoe een dergelijk verslag ingericht moest worden en wat daarin moet worden gezet. Hij streeft er de volgende keer naar vooral de nadruk te leggen op de meetbare gegevens die in de bijlagen I en II terug zijn te vinden. Dat is heel belangrijk. De heer Bomhof wijst er heel terecht op dat er ook bij de provincie in 2005 en 2006 een aantal lacunes was. Hij verzekert de commissie dat dit ieder verslag beter zal worden. Het gaat hier wel over een proces, zodat verbeteren voortdurend aan de orde zal zijn. Ieder jaar zal de provincie haar regietaak moeten invullen en ieder jaar zal tegen het licht worden gehouden of de provincie op de goede manier bezig is. Het streven is erop gericht om elk jaar weer opnieuw een verslag te maken en dat zal zeker gebeuren omdat in het jaar 2007 de samenwerking in Drenthe, die tot dan toe wat verbrokkeld was en waarbij de regietaak niet helemaal functioneerde zoals moest, opnieuw op de rails is gezet. In Drenthe is de samenwerking vrijwel volledig op orde en de provincie is verdeeld in drie samenwerkingsregio's. Eén daarvan is al helemaal compleet afgetimmerd en bij de twee anderen is het punt bereikt dat de handtekening onder het convenant of akkoord kan worden gezet. De provincie kan daarbij haar regierol volledig oppakken op een efficiëntere manier dan tot nu toe is gebeurd. Dat betekent ook dat binnen gemeenten het draagvlak om samen te werken aanzienlijk is vergroot en dat de gemeenten makkelijker dan voorheen bereid en in staat zullen zijn om de gevraagde gegevens te verstrekken. Hij heeft begrepen dat dit nu veel vlotter verloopt dan over de jaren waar dit verslag betrekking op heeft. Ten aanzien van de vraag hoe om te gaan met gemeenten die weigerachtig zijn, verwacht spreker dat die gemeenten er niet meer zullen zijn en dat in goed overleg en met overredingskracht op de Drentse manier alle gemeenten zover zullen komen dat zij op een loyale en efficiënte manier door mee te werken de gevraagde gegevens tijdig zullen aanleveren. Het is dus vooral een kwestie van stimuleren, samenwerken en de eigen expertise ter beschikking stellen aan de gemeenten, daar waar die gemeenten daar behoefte aan hebben. Wat de financiële cijfers betreft waren deze er in deze jaren wel, maar vaak zaten zij nog verstopt in het totale handavingsbudget en waren niet direct zichtbaar in een handavingsuitvoeringsprogramma. Ook dat is een eis waaraan alle gemeenten moeten voldoen en ook dat zal hij zoveel mogelijk bevorderen dat dit wel gebeurt. Zo waren er ook gemeenten die handhaving en vergunning in één budget hadden gestopt en dan was het dus helemaal niet zichtbaar, althans niet zichtbaar op de manier zoals dat eigenlijk had moeten. Ook die slag wordt samen met de gemeenten gemaakt en die is voor een groot deel ook al ingezet. Spreker hoopt dat in het eerstvolgende jaarverslag ook al is te zien dat er meer ja's en minder nee's staan, om uiteindelijk in een situatie te komen waarbij er allemaal ja's staan vermeld. Dat politiek de kunst is van het onmogelijke is ten aanzien van handhaving misschien een te pessimistische opvatting. Voor spreker is het afgelopen jaar gebleken dat daar waar goed wordt samengewerkt tussen provincie en gemeenten en de provincie zich ook transparant opstelt naar gemeenten, die samenwerking heel goed verloopt. Alle gemeenten en waterschappen hebben nu ook te kennen gegeven dat zij graag in die drie regio's en samenwerkingsverbanden met de provincie willen meedoen.

De heer BOMHOF zal pas echt gerustgesteld zijn, wanneer dit blijkt uit het volgende verslag. Verder is er wel een jaarverslag 2005, maar hij hoort vanzelf wel wanneer de volgende verslagen er zullen zijn. In april/mei 2008 mag toch worden verwacht dat een normaal bedrijf het jaarverslag 2007 inlevert? Hij vraagt om met grote spoed hem het verslag 2006 en het uitvoeringsprogramma toe te zenden, zodat zo snel mogelijk kan worden beoordeeld of de intenties van de gemeenten tot goede samenwerking en gezamenlijke oplossingen goed zijn. Pas dan kan blijken dat politiek niet de kunst van het onmogelijke hoeft te zijn. Als hij kijkt waar het hier om gaat, dan worden er kwaliteitseisen gesteld en als hij dan naar zo'n jaarverslag kijkt dan lijkt het daarin niet te draaien om inhoudelijke maar om administratieve en organisatorische eisen, zoals het opstellen van een tabel, evaluatie of paragraaf. Dat is toch een fluitje van een cent? Indien een stagiaire wordt ingehuurd, kan dit zo voor elkaar worden gemaakt, maar toch lukt het gemeenten en provincie niet om het in 2006 voor elkaar te krijgen. Hij hoopt dan ook dat het

volgende verslag over 2007 er tiptop uit zal zien en hij hoopt dat de gedeputeerde daar echt voor zal gaan.

De heer BAAS antwoordt dat 2006 een lastig jaar is, want daarbij wordt teruggekeken naar een periode waarin die motivatie nog niet zo duidelijk aanwezig was. Vooral in 2007 is er sterk op ingezet om daar met de gemeenten hard mee aan de slag te gaan. Daar waar de daadwerkelijke uitvoering van de handhaving heel gemotiveerd gebeurt door de handhavers en waar op het gebied van de controle op grondstromen en dergelijke heel veel inzet is gepleegd om handhaving echt vorm te geven, daar is er een begrijpelijke weerzin tegen de bureaucratie die daar omheen hangt en is de motivatie om dat op orde te brengen niet altijd op het peil dat mag worden verwacht. Dat is een slag die ook het komende jaar moet worden gemaakt. Aan de kwaliteit van de handhaving moet dus nog hard worden gewerkt, maar door de samenwerkingsstructuur die nu gekozen is, denkt spreker dat dit vanaf 2007 in een versnelling kan worden gezet.

De heer LANGENKAMP vraagt of het niet beter is om als provincie wat meer dwingend op te treden richting de gemeenten. Juist als het om handhaven gaat is het wel handig dat er enige dwang achter zit.

De heer BAAS heeft juist het afgelopen jaar ervaren dat daar waar er dwang op wordt gezet, het resultaat langer uitblijft dan waar er geen dwang op wordt gezet. Dat werkt heel vaak contraproductief. Uiteraard zal er dwang op worden gezet als het echt niet anders kan, maar dat is niet het middel dat hij al in eerste instantie zal inzetten.

De heer BOMHOF merkt op dat hij hoopt dat de samenwerking met andere overheden goed verloopt en hij zal dat gauw genoeg zien bij het verslag 2006, maar hij verwacht wel dat de provincie dit tiptop voor elkaar heeft in het volgende verslag over 2006. Daarin mogen geen manco's meer zijn vanwege die voorbeeldfunctie. Daar gaat hij de provincie op aanspreken als het volgende verslag er komt.

De heer BAAS kan dit nog niet toezeggen voor het verslag over het jaar 2006, aangezien in 2006 die extra inspanning er nog niet was. Dat is pas in 2007 begonnen, maar hij zegt toe dat in het Handhavingssuitvoeringsprogramma 2007 sprake was van een andere situatie. Hij is het er helemaal mee eens dat als er één instantie is die het goed voor elkaar moet hebben, dat de provincie is.

7. Statenstuk 2008-317, Europese Kaderrichtlijn Water (KRW)

De heer R.W. BROCADES ZAALBERG merkt op dat de Milieufederatie en de terreinbeheerders de staten een brief hebben gestuurd die gaat over waterkwaliteit en de stukken die nu voorliggen. Hij wil op die stukken graag een korte toelichting geven. Vanaf ongeveer 2004 is gewerkt aan het opstellen van maatregelenprogramma's voor de KRW en eigenlijk is die al vanaf 2006 van kracht. Na al dat werk liggen er nu voorstellen voor de waterlichamen in Noord-Nederland, maar ook specifiek voor Drenthe en de beken in die provincie. De organisatie Natuur en Milieu is geschrokken van de voorstellen zoals die er nu liggen in de zin dat zij erg voorzichtig zijn en niet erg ver gaan. Uit de stukken spreekt teleurstellende ambitie, uitstel, troebelheid en kosten en nog eens kosten. Ten aanzien van de teleurstellende ambitie is er bijvoorbeeld geen enkele beek die van bron tot monding wordt hersteld volgens de plannen die er nu liggen. Daarbij gaat het om herstel dat pas in 2027 zou moeten plaatsvinden. De maatregelenpakketten zijn grotendeels gebaseerd op reeds voorgenomen beleid en bovendien is van een wervend toekomstbeeld geen sprake. Dat komt omdat vooral is uitgegaan van het huidige grondgebruik en van het huidige POP. Die marges zijn niet zo heel groot. De doelen worden pas op hun vroegst in 2027 behaald en eigenlijk schrijft de KRW 2015 voor. Er is wel een mogelijkheid om die termijn op te rekken en daar is gebruik van gemaakt, wat betekent dat pas in 2027 die toch al lage doelstellingen worden gehaald. De maatregelen worden dan ook doorgeschoven naar de periode na 2015. Ten aanzien van troebelheid zijn de factsheets zoals die door de waterschappen zijn gemaakt, bepaald niet helder te noemen. Spreker heeft ze allen doorgelezen en het was niet makkelijk hoe die beken en meren in

Drenthe er dan gaan uitzien. Waar het heen gaat is dus niet duidelijk en in veel gevallen is het ook nog eens zo dat de waterschappen op hun eigen manier die kwaliteit hebben beschreven. Die manieren zijn allemaal verschillend, dus het is moeilijk met elkaar te vergelijken. Ten aanzien van de kosten merkt spreker op dat bij het samenstellen van de maatregelenpakketten het begrip significante schade een enorme rol heeft gespeeld. Er zijn maatregelen afgevallen op grond van het begrip significante schade en daardoor zijn ook heel effectieve maatregelen afgevallen. Er is dan ook expliciet van uitgegaan dat aankoop van grond niet mogelijk is en dan ontstaat schade, want dan gebeurt er niets. De baten van de maatregelen zijn daarbij ook niet goed in beeld gekomen. Natuurlijk moet er als eerste een kosten-batenanalyse worden gemaakt. De onderbouwing van het begrip schade is heel slecht of niet aan de orde geweest in de gebiedsgroepen die er zijn geweest en hij heeft er telkens weer naar gevraagd om daar nu eens een goede definitie aan te geven. Dat is niet gebeurd. Zijn conclusie is dat de stukken weliswaar de uitkomst vormen van een langdurig proces, maar hij vindt dat de stukken geen basis mogen zijn voor provinciaal beleid. Dit gaat de basis vormen voor het komende POP en het is wel droevig als dit nu de basis wordt voor een beleid waarbij beken in Drenthe prachtig kunnen worden hersteld, want dat zit er gewoon niet in. De voorstellen zijn te onduidelijk, te weinig vooruitstrevend en het accent ligt heel eenzijdig op de kosten en niet wat er allemaal voor moois van kan worden gemaakt. Naar zijn mening zou de provincie nu zelf met een beleidsvoorstel moeten komen voor het herstel van de Drentse beken. Dat zou ontwikkelingsgericht en integraal moeten zijn en daarbij kan de ontwikkeling van het landschap, de recreatie en ook groene en blauwe diensten van de landbouw worden betrokken. Het integrale plan voor beken kan dan de basis zijn voor het nieuwe POP en hij hoopt dat dit een impuls zal geven aan de ambitie om het Drentse water schoner te maken. Hij neemt aan dat die ambitie er is. Nu is het een droog en saai proces en daarom biedt hij alle leden van de commissie een ingelijste foto van verschillende soorten waterbewoners aan, met daaronder de tekst "denk aan mij". Dit kan heel veel inspiratie geven.

De heer HORNSTRA stelt vast dat de heer Brocades Zaalberg meer kwaliteit wenst, maar meer kwaliteit kost ook meer. Waar moet dat van betaald worden?

De heer BROCADES ZAALBERG antwoordt dat er natuurlijk is gekeken wat de waterschappen moeten bijdragen. Het kan ook uit het provinciale budget komen. Er is nu rekening gehouden met een hele lage toename van de waterschapslasten per jaar en zelfs minder dan landelijk is afgesproken. Daar zit ruimte in. Daarnaast wordt dit over twintig jaar uitgesmeerd en dat is een lange periode. In die tijd kunnen er best investeringen worden gedaan, als er tenminste een ambitieus plan komt.

De heer HORNSTRA merkt op dat de KRW beoogt van troebel naar helder water te gaan, maar in de stukken wordt dit een complexe en moeilijk toegankelijke materie genoemd. Dat vertaalt spreker dan maar met troebel. Zelf wil hij graag meer helderheid, want toen hij dit las had hij steeds het beeld voor ogen van een mammoettanker die door troebel water vaart. Het is ook een heel breed schip en er zitten veel stuurlieders op dat schip die allemaal vooraan willen zitten om mee te sturen. Al die mensen zijn van mening dat aan het einde van de reis het water een stuk minder troebel moet zijn. Onderling zijn die mensen het niet eens over wat het einddoel moet zijn en zelfs over het gebied waar zij doorheen varen denken zij verschillend. Onduidelijk is waar het schip precies heen gaat en wat het einddoel is. Ook onduidelijk is hoe lang die reis gaat duren, wat de kosten zullen zijn en wie die reis gaat betalen. Duidelijk is wel, dat hoe luxer de reis is, hoe duurder het wordt. Ook duidelijk is dat het schip onderweg bruggetjes tegen komt. Dan moet toestemming worden gevraagd om te passeren en heel veel brugwachters denken dat het schip nu al zo ver is dat het niet moet worden tegengehouden. De provincie is een dergelijke brug en zal zich over een aantal zaken moeten uitspreken, namelijk of het schip de goede koers heeft, of het snel genoeg vaart, of het geen beekjes en kanalen overslaat en of de vaart haalbaar en betaalbaar is. Het uitgangspunt is of er niet meer ambitie moet worden getoond. Hij wil het hebben over het doel, de ambitie, de kosten, het proces en de besluitvorming. Daarnaast wil hij de gedeputeerde een aantal vragen stellen. Het doel is van troebel naar schoon water, maar de vraag is hoe schoon dat water moet zijn. Licht het ambitieniveau wat dat betreft niet te laag? Willen de staten niet meer dan wat nu de

plannen zijn vanuit staand beleid? Steeds staat er dat de huidige toestand slecht tot matig is. De vraag is waar de staten naar toe willen. Ergens las spreker iets over driesterrenkwaliteit en het herstel van ecologische en landschappelijke kwaliteit. Ook las hij dat kon worden gestreefd naar een niveau tussen 2 en 3, maar ook tussen 3 en 4. Het is ook interessant om te kijken of er niet aan differentiatie moet worden gedacht, zodat er in het ene gebied de lat wat hoger wordt gelegd dan in het andere gebied. Als hij het leest is dit een heel boeiend krachtenspel, want er spelen grote belangen mee. Bij het hele verhaal over de significante kosten en de significante schade is de vraag wie bepaalt wat de schade is en welke belangen daarbij een rol spelen. Hij leest het zo dat het bestaande omgevingsbeleid het uitgangspunt is en dat de functies die daarin staan gedefinieerd het vertrekpunt zijn voor deze visie. Met de nieuwe Wet op de Ruimtelijke Ordening (Wro) op komst en de nieuwe Structuurvisie zal dat ook kansen moeten geven op een meer integrale visie waar opnieuw afwegingen zouden kunnen worden gemaakt en worden bijgesteld en er zijn ook zaken waarvan het de vraag is of deze zomaar naar achteren kunnen worden geschoven, bijvoorbeeld Natura2000 en de verdroging. De Milieufederatie heeft een aantal voorstellen gedaan over de ambities en hij is benieuwd of de gedeputeerde daar haar licht op kan laten vallen. Naar zijn mening is het een taak van de provincie om ervoor te waken dat de doelen te laag worden gesteld omdat maatregelen te duur of ingrijpend zijn. Het is iets wat naar de toekomst gericht moet zijn. Met betrekking tot de betaling zijn de kosten van de maatregelen globaal in beeld gebracht, maar de financiering van de maatregelen is nog onduidelijk en niet rond, zo las hij in een memo. Een Provinciaal meerjarenprogramma (pMJP) is de voornaamste bron voor de inkomsten en oorspronkelijk zat het water niet eens opgenomen in het Investeringsbudget landelijk gebied (ILG). In hetzelfde memo staan spelregels voor tegenvallers en de conclusie is dat alles nog niet is gefinancierd. Als dat niet lukt, zullen de doelen moeten worden bijgesteld, wat dan nog minder ambitie betekent. Er wordt ook iets over grondwatermaatregelen genoemd. Dat is nog niet rond en het is ook onzeker wat de ramingen betreft, zodat daar ook veel financiële onduidelijkheid over is. De waterschapslasten zijn begroot op een half tot één procent per jaar en landelijk mag twee procent. Wat zijn nu de afwegingen om voor die half tot één procent te kiezen? Er wordt tenslotte gesproken over maatschappelijke baten en daar profiteert iedereen van en de afweging tegenover meer kosten wordt in de ogen van de PvdA niet echt gemaakt. De vraag is wie of wat de provincie ervan weerhoudt om van het hogere ambitiepeil uit te gaan? Het gevaar is nu dat er heel snel wordt gezegd dat dure maatregelen niet betaalbaar zijn en als niet haalbaar worden afgeserveerd. Vervolgens wordt gezegd dat de doelen van de KRW in 2015 moeten zijn gerealiseerd, tenzij dit tot disproportionele kosten leidt. Wat zijn dat dan? Er wordt een aantal afwegingen gegeven die voor uitstel pleiten. De kosten voor de burgers en bedrijven moeten niet te hoog worden en dat kan een reden zijn voor uitstel. Daar kan spreker zich iets bij voorstellen, maar misschien is de andere overweging dat de innovatiekracht toeneemt doordat er meer kennis komt een beter argument. Ten aanzien van het proces van besluitvorming, wordt opgemerkt dat het totale voorgestelde maatregelenpakket een resultaat is van een gezamenlijke afweging van de noodzaak, wenselijkheid, haalbaarheid en betaalbaarheid. Wie zijn de staten nu in dit hele proces om daar nog tegen te zijn, als de deskundigen zich daar al over hebben uitgesproken? De staten dienen hun taak als brugwachter serieus te nemen en mogen van het college een transparanter, controleerbaarder verhaal verwachten. Hij wil de fasering en de motieven daarvoor dan ook toch wel wat duidelijker naar voren zien komen. Ook wil hij meer inzicht in wat de ambities voor de kortere en langere termijn zouden kunnen betekenen. Hij zou ook graag een antwoord op de vragen van de Milieufederatie en Het Drents Landschap willen hebben. Dat mag ook schriftelijk. Hij wil weten wat de financiële vertaling precies betekent voor de ambitieuzere doelstellingen en het is ook heel goed om meer aandacht voor de bedreigingen van het grondwater te hebben, bijvoorbeeld ook aan het na-ijleffect van de nitraatgolf en de positie van de Natura2000-gebieden en de verdroging. Dan wordt de staten gevraagd om de besluiten te onderschrijven en dat wil de PvdA-fractie zoals het er nu voor staat, nog niet doen. Het eerste besluit vindt hij een goed besluit, want dat gaat over de karakterisering van de waterlichamen, de indeling en de status, maar wat opvalt is dat allerlei kleinere wateren en sloten niet zijn ingedeeld. Ook deze kunnen toch een functie hebben en blauwe en groene diensten zouden daarbij een rol kunnen spelen. Over de klimaatdoelstellingen merkt hij op dat hij zich daar in kan vinden, maar bij de andere doelstellingen heeft spreker op dit moment grote twijfels. Hij wil dus een goede brugwachter zijn en dit stuk is input voor de definitieve vaststelling.

Hij wil echter kunnen overzien waar hij ja of neen tegen zegt en vaak wordt bij dit soort beleidsprocessen het beeld van een rijdende trein gebruikt. Eenmaal ingestapt, kan men er niet meer uit en het spoor ligt er dan ook al. Nu is dit een schip en dat heeft meerdere keuzemogelijkheden en dat gaat ook niet zo snel. Een mammoettanker is weliswaar slecht wendbaar, maar uiteindelijk komt deze waar die moet wezen en spreker wil in dat opzicht graag aan het stuur meedraaien.

De heer KUIPERS wijst erop dat de heer Hornstra het college vraagt om een reactie op de opmerkingen van de Milieufederatie, maar eigenlijk is spreker wel benieuwd naar de visie van de PvdA op die opmerkingen.

De heer HORNSTRA antwoordt dat hij het voorliggende verhaal niet ambitieus genoeg en aan de magere kant vindt. Hij is benieuwd naar het antwoord van de gedeputeerde op de door spreker gestelde vragen.

De heer LAMMERS wijst erop dat de implementatie van de KRW een ingewikkeld proces is. Dit valt te lezen en als alles is gelezen dan kan weinig anders worden gedaan dan dit te beamen. Er wordt een lang traject ingegaan van bijna 20 jaar en er wordt van de staten gevraagd kennis te nemen van en in te stemmen met de doelstellingen van een stuk dat nog vele onzekerheden kent. Dat is nu eenmaal niet anders als er zes, respectievelijk negentien jaar moet worden vooruit gekeken. Toch is er een knap stuk werk geleverd door de regionale overleggen en de ambtenaren die hun samenvatting daaruit voor Drenthe hebben gedestilleerd. Het CDA is blij dat het huidige POP als uitgangspunt is gekozen voor de te nemen maatregelen. Dit ondersteunt zijn suggestie van enkele jaren geleden waarin hij pleitte voor enige behoedzaamheid bij het stellen van de doelen. Het is aan de staten zelf om bij het opstellen van de nieuwe structuurvisie, die het POP zal vervangen, bewust te werk te gaan met wat er eventueel als extra of mindere ambities gedefinieerd zal worden. Bij de door het college geplaatste kanttekeningen in de beleidsbrief valt het op dat een aantal doelen niet als kostenactief worden aangemerkt. Houdt de aanbevolen heroverweging in dat het college de bij die doelen behorende maatregelen niet zou willen nemen? Als de te nemen maatregelen grotere waterschapslasten met zich mee brengen, is het dan voor de hand liggend dat doelen worden gehefaseerd en in de laatste periode zelfs worden uitgefaseerd? De gedeputeerde heeft nog een stuk nagestuurd over hoe te handelen in situaties waarbij de financiële middelen dreigen tekort te schieten. Is dit pro forma, of ziet zij nu al reële tekorten opdoemen met gevolgen voor de provinciale begrotingen voor komende jaren? De CDA-fractie wil van de gedeputeerde graag wat verdere uitleg over het grote kostenverschil tussen de noordelijke en zuidelijke waterschappen. Hoe zullen de staten in de toekomst kunnen vaststellen dat de lastenontwikkeling binnen de geïndiceerde percentages is gerealiseerd? Blijven de gevolgen voor de waterschapslasten voor alle categorieën na implementatie van de KRW tot in lengte van jaren separaat zichtbaar? Het CDA zou de voorgestelde lastenstijgingen als taakstellend willen zien. Hij heeft kennis genomen van de adviesnota's en stemt in met het maatregelenpakket voor de periode tot 2015. Het CDA gaat ervan uit dat de volgende structuurversies hun uitwerking zullen hebben in de tweede en derde periode tot 2027. De grondwaterdoelen hebben zijn steun, want schoon drinkwater is ook voor de volgende generaties van groot belang. Dat is een specifiek voorbeeld van wat voor het CDA rentmeesterschap betekent. Het CDA zal minstens zo breed kijken naar alle mogelijke aspecten met betrekking tot het stellen van doelen bij de vastlegging van nieuw omgevingsbeleid. De belangen van de verschillende actoren in deze provincie zijn op een evenwichtige wijze meegenomen in de stukken. Dat stemt het CDA als constructieve oppositiepartij tot tevredenheid.

De heer HORNSTRA constateert dat het CDA meer enthousiasme voor het stuk van het college opbrengt dan de collegepartij PvdA. Het CDA vindt de waterschapslasten ook prima, maar wil vooral inzicht hebben of er verschuivingen in optreden en bepaalde partijen stiekem meer gaan betalen. Het CDA zij ook dat indien de lasten meer gaan stijgen, er nog meer moet worden gefaseerd. Dat betekent dat de doelen die nu zijn gesteld, het CDA ver genoeg gaan en dat het CDA bereid is om, als het te duur wordt, de doelen lager vast te stellen. Klopt dat?

De heer LAMMERS antwoordt dat dit in die zin klopt dat hij dan het bereiken van die doelen wil uitstellen. Hij wil zeker niet tot verlaging van de ambities overgaan.

De heer HORNSTRA merkt op dat sommige dingen niet kunnen worden uitgesteld en bij andere zaken kan van uitstel afstel komen. Het is toch zo dat de staten iets met elkaar willen? Als er dan wel financiële ruimte is dan moet daar eerst een goed verhaal bij komen. Als de gedeputeerde een goed verhaal heeft kunnen de waterschapslasten toch best op twee procent komen? Heeft het CDA daar moeite mee?

De heer LAMMERS heeft daar moeite mee, want als die twee procent cumuleert in het kader van de KRW, dan zal dit in de loop der jaren tot zeer grote lastenstijgingen voor de burger leiden.

De heer HORNSTRA wijst erop dat de heer Lammers het POP ook het goede uitgangspunt vond. Hij vraagt of functieverhuizing ook iets is waar het CDA niet naar streeft, terwijl er op een heel andere manier naar zaken kan worden gekeken. Op de POP-kaart kan er, als het gaat om de functies wonen, werken en natuur, in de toekomst best eens wat anders over worden gedacht. Het POP is niet alleen een structuurvisie, want dat is de nieuwe structuurvisie ook. Hij kan zich voorstellen dat daar wat andere prioriteiten worden gesteld en als dat gebeurt, dan heeft dit gevolgen voor de KRW. Hij sluit dat niet uit en heeft daarnaar gevraagd. Het CDA concludeert dat de inzet goed is en dat de provincie op de ingeslagen weg door moet gaan en daar verschilt spreker van mening met de heer Lammers.

De heer LAMMERS is op dit moment tevreden met het omgevingsbeleid en zal meedoen aan het timmeren aan een nieuwe structuurvisie.

De heer BALTES merkt op dat de KRW gaat over voldoende water van voldoende kwaliteit. Wat hem betreft is dit voor iedereen van belang en daarom is het goed dat dit in Europees verband wordt uitgesproken, want water komt uit andere landen en de zorg voor goed water houdt niet op aan de landsgrenzen. De VVD is blij dat dit stuk er nu ligt. Het geeft richting en gaat over hoe wij er nu voorstaan, waar deze provincie naar toe wil, hoe dat wordt gedaan en wat dit mag kosten. Daarbij gaat het zowel over het oppervlaktewater, als over het grondwater. Van dat water wordt de ecologische en chemische toestand beschreven. Kennelijk ligt Nederland wat dat betreft op schema en staatssecretaris Huizinga is tevreden. Nederland scoort zelfs iets bovengemiddeld als het gaat om de voortgang. Uit de stukken wordt hem duidelijk dat er een enorme uitdaging ligt, want de huidige kwaliteit van het grondwater wordt over het algemeen als slecht beschreven. Er moet heel veel gebeuren. Indien hij dieper kijkt, wordt het lastiger. Hij probeert een beeld te krijgen van de huidige kwaliteit en iedereen zegt dat dit heel slecht is, maar als hij dan een beeld wil krijgen van hoe slecht in termen van rapportcijfers, dan kan hij dat er niet goed uithalen. Als hij kijkt naar de doelen die in 2015 en 2027 zijn gesteld, dan is het doel in 2027 ook goed. Als hij dan opnieuw probeert om daar een beeld van te krijgen in termen van rapportcijfers om vervolgens te kijken hoe hoog de lat wordt gelegd, dan krijgt hij dit er ook moeilijk uit. In de bijgevoegde adviesnota staat wel een voorbeeldrapportage en er komt ook de term maatlat aan de orde, waarbij wordt beschreven wat de kwaliteit en de gewenste kwaliteit is. Hij neemt aan dat deze gelijk zijn voor alle waterlichamen. Hij pleit er ook niet voor om deze hier te bespreken. Hij heeft begrepen dat er een provinciale verordening in de maak is waar vooral dergelijke zaken in worden vastgelegd. Wanneer kan hij dit tegemoet zien? Een ander punt is dat strikt genomen het hele proces afgerond moet zijn in 2015, tenzij dit leidt tot disproportionele kosten. Tot nu toe lijkt daarvan geen sprake te zijn, maar toch wordt de gehele looptijd tot 2027 gebruikt. Wat zijn nu de belangrijke overwegingen die tot die keuze hebben geleid? Wat hem betreft is er ook onduidelijkheid over de verdeling van de verantwoordelijkheden. In de inleiding staat dat verschillende partners verantwoordelijk zijn voor de uitvoering en de financiering van de maatregelen. Zij moeten afzonderlijk goedkeuring geven. Hebben zij dat dan al gedaan of kunnen de staten, als er ja wordt gezegd tegen wat nu voorligt, ook anderen die verplichting opleggen? Dat is niet helemaal duidelijk. In de beleidsbrief wordt nog een aantal kanttekeningen geplaatst, want bepaalde maatregelen zijn niet kosteneffectief en aangegeven wordt door het college dat heroverweging gewenst

is, maar daarna komt het college daar in dit stuk niet meer op terug. Heeft het college die opmerking teruggelegd bij de deskundige partners die hebben bijgedragen aan datgene wat voorligt of legt het college het op tafel van de staten en wordt de staten om een oordeel gevraagd? In de beleidsbrief staat een opmerking dat aan het financiële vraagstuk nog wordt gewerkt. Kan het college aangeven wanneer er op dat vlak voldoende duidelijkheid komt? Als nu een maatregelenpakket wordt vastgesteld, dan is de provincie ook verplicht om dat uit te voeren. Als dat nu om financiële of andere redenen in de toekomst toch niet doorgaat, heeft de provincie in Europa dan een probleem? Volgen er dan vanuit Brussel sancties omdat de provincie niet datgene uitvoert wat aanvankelijk is gezegd dat zou worden uitgevoerd? In de adviesnota valt hem bij de kostenontwikkeling bij de waterschappen op dat in de jaren tot en met 2015 sprake is van een groei van een half tot één procent en in de twaalf jaren daarna tot 2027 lijkt er bij Hunze en Aa's sprake te zijn van een stijging met negentien procent, terwijl dat bij de overige waterschappen op vijf procent zit. Het bedrag van de investeringen of de totale kosten die Hunze en Aa's in die periode doet is in die periode eigenlijk hetzelfde als in de periode tot 2015. Waarom dan toch die grote verhoging van de waterschapslasten met negentien procent?

De heer LAMMERS vraagt of de heer Baltès instemt met de voorgenomen lastenverzwaring bij de waterschappen. Wat is daarover de mening van de VVD?

De heer BALTÈS heeft daar juist wat vragen over gesteld, dus voordat hij zijn mening daarover prijsgeeft, wil hij eerst antwoord op de door hem gestelde vragen. Indien wordt ingestemd met de geschetste lastenontwikkeling, terwijl hem de doelen en de maatregelen aan zouden staan, dan zou het mooi zijn als het binnen die lastenstijging kon. Of hij die vraag zo kan beantwoorden, weet spreker nog niet.

Mevrouw DATEMA vindt de nieuwe KRW een gedrocht. Er wordt haar gevraagd te besluiten op een aantal punten. Waarom wordt er pas na 2015 significante schade in het kader van het algemeen belang toegekend? Verder wordt er in de nota's gesproken over beken, kanalen en meren. Hoe zit het met sloten en vijvers? Zouden die ook kunnen worden meegenomen? Dat geldt ook voor particuliere vijvers. Spreekster heeft moeite met de aansluiting van de KRW op Natura2000, de Vogel- en Habitatrictlijn en de ecologische hoofdstructuur. De verbinding tussen KRW en die over drie andere elementen is niet overal aanwezig en zeer zeker niet duidelijk. In het stuk heeft zij de ecologische doelen niet kunnen vinden. Wel heeft zij een memo van 12 juni 2007 waarbij de inzet van de provincie vier punten omvat, maar in het stuk zelf komt zij de ecologische doelen niet tegen. Ten aanzien van punt drie en vier merkt zij op dat dit toch vast zit op punt twee, want als de doelen niet bekend zijn dan kan zij niet instemmen met de punten drie en vier. De lastenontwikkeling van een half tot één procent is aanvaardbaar, want binnen de norm. Als het iedere keer opnieuw daar bovenop komt, dan loopt het in de loop der jaren wel behoorlijk op.

De heer HORNSTRA wijst erop dat de doelen op pagina 7 zijn genoemd. Daar staat precies wat de provincie wil.

Mevrouw DATEMA ziet op die pagina het overzicht van de huidige situatie en de doelen per oppervlakte waterlichaam bekeken. Dat zijn toch niet de concrete doelen? Destijds is de commissie in Zuidlaren geweest en toen kreeg zij te horen dat de provincie beslist welke waterkwaliteit gewenst is, tegen welke kosten, in welk tijdsbestek en wat de maatschappelijke baten en effecten daarvan zullen zijn. Helaas kan spreekster dat vanuit de stukken die zij gekregen heeft, niet terugvertalen. Het is dus onduidelijk. Zij mist ook de toevoeging bij punt 6. Daar wordt gesproken over de ontwikkeling op het vlak van klimaat, energie, recreatie en natuur en landschap. Zij mist daar het milieu. Veel water in Drenthe grenst aan land van boeren en zij werken nog steeds met bestrijdingsmiddelen. Dat heeft effect op het water, dus zij vraagt of het milieu hieraan kan worden toegevoegd. Verder heeft zij kennis genomen van de brieven van Milieufederatie Drenthe en Het Drents Landschap. De punten die daarin staan beschouwt spreekster als zeer waardevol. Kan de gedeputeerde deze punten meenemen? De ecologische doelstellingen vindt zij het belangrijkste, dus er moet niet eerst worden gekeken naar wat financieel haalbaar is, want

in dit geval gaat het om een groter geheel en zij vindt dat eerst de doelstelling scherp moet worden gesteld en daarna moeten de financiën erbij worden gezocht, want in het vinden van de juiste middelen daarvoor zijn de staten vast creatief.

De heer KUIPERS merkt op dat de KRW een Europese maatregel is. Er wordt een aantal taken neergelegd die zo flexibel zijn dat hij er alle kanten mee uit kan. De notitie lezende werd hem duidelijk dat een groot aantal voorstellen die vermeld worden bestaand beleid zijn waar de provincie al mee aan de slag is. Natuurlijk zijn er in Drenthe forse stappen gemaakt en een aantal voorstellen zal zeker bijdragen aan de verbetering van de waterkwaliteit. Wat de GroenLinks-fractie betreft mag het wel wat ambitieuzer en die ruimte is er ook, zowel in de regelgeving als in financieel opzicht. In het voorstel wordt uitgegaan van een stijging van de waterschapslasten van een half tot één procent per jaar, terwijl landelijk is afgesproken dat dit maximaal twee procent zou mogen zijn. Waarom is hiervoor gekozen? Natuurlijk is dat naar de belastingbetaler toe wel goed te verkopen en deze zal het zeker prima vinden, maar in zijn optiek kunnen met een bescheidener verhoging meer financiële mogelijkheden worden gecreëerd en is er meer te realiseren. Ook bij de voorstellen tot aanpak vindt hij dat het wel wat scherper kan worden neergezet. Naast de grote wateren zouden ook de kleinere "haarvaten" onderdeel van de aanpak kunnen zijn. Zij zorgen namelijk voor de eerste aanvoer van het water wat uiteindelijk in de grotere wateren terecht komt en het is vreemd dat deze haarvaten niet zijn meegenomen in het geheel. Hij ziet dit dan ook graag terug in de verdere uitvoering van de maatregelen. In tegenstelling tot Noorderzijlvest mist hij voor Drenthe de voorstellen tot inrichting van mestvrije zones om zodoende in 2027 de doelstellingen met betrekking tot het generieke mestbeleid wel te halen. Ook dat ziet spreker graag opgenomen in het vervolgtraject. Er wordt geconstateerd dat met betrekking tot grond- en oppervlaktewater in Natura2000-gebieden de doelstelling voor 2015 niet zullen worden gehaald, terwijl in de nota melding wordt gemaakt van de mogelijkheid tot uitstel tot 2027, terwijl de KRW dit niet toelaat. Waarop is dit gebaseerd en waarom wordt dat zo vermeld? Hij treft nogal wat constatering aan die financieel van aard zijn en die niet verder worden onderbouwd. Zo worden diverse meldingen gemaakt van significante schade, maar wordt dit niet verder uitgewerkt en worden de baten eveneens niet vermeld. Het is in zijn optiek denkbaar dat schade op het ene terrein, winst op een ander terrein kan opleveren. Hij stroomt op dit moment niet over van enthousiasme bij de voorliggende notities.

De heer MEDEMBLIK merkt op dat water levensbelangrijk is en alle aandacht verdient. Dat geldt zeker voor Nederland, waar elke druppel intensief wordt gebruikt. Hij benoemt een aantal zaken en heeft een aantal vragen. De KRW werkt met doelen en het betreft dus een resultaatverplichting, bijvoorbeeld het meanderen van de beken. Het meanderen levert voordelen op, zoals waterberging, en houdt het water langer vast in één gebied. Om dit te realiseren is medewerking van alle grondeigenaren noodzakelijk. Dat is een resultaatverplichting die ook voor hen werkt. Vrijwilligheid is gezien de harde doelen gewenst, maar bij tegenstand is inzet van instrumenten nodig. Realiseert het college deze eventuele inzet en stimuleert het college waterschappen dan ook om deze instrumenten te gebruiken? Wat belooft wordt moet de overheid ook doen. Dat is erg belangrijk. Natuur en landbouw kunnen niet allebei volledig worden gediend. Die tweeslachtigheid zit niet in dit stuk en hij complimenteert het college daarvoor. Het inzetten op het nuchtere compromis is goed. Het begrip significante schade is niet dubbelzinnig. Grond onttrekken aan de landbouw zal al snel onder deze noemer vallen. Dat mechanisme op zichzelf is terecht, maar enige relativering mag wat hem betreft ook wel. Er wordt nu gekozen voor een status quo ten opzichte van het landbouwareaal en vanuit deze gedachte is grondonttrekking al snel schadelijk. Een paar procentjes minder dan de ongeveer 75 procent landbouwgronden in Drenthe is wat hem betreft minder significant schadelijk dan wat het nu doet lijken. In het nieuwe omgevingsbeleid moet de provincie haar ambities dan ook helder benoemen. Het inlaten van gebiedsvreemd water is een belangrijk onderwerp. Keuzes daarin hangen samen met veronderstelde significante schade, maar of dat altijd zo is, is onduidelijk. Hij pleit voor een onderzoek waarin de kosten en baten van de inlaat van gebiedsvreemd water in kaart wordt gebracht. Hij hoort graag de reactie op dit voorstel. Hoe groot is nu de ambitie als het gaat om water? De lasten stijgen ongeveer een half procent per jaar en dat valt wel mee. Het werk dat er nu gaat gebeuren is goed te doen, maar een schepje er bovenop mag wat hem betreft

ook. Het uitvoeren van de KRW is een taak voor de waterschappen en het moet gewoon gebeuren. Met het eigen belastingstelsel moet het mogelijk zijn om dit uit te voeren. Het mag wat hem betreft dan ook niet mede afhankelijk worden gemaakt van het pMJP. Die afhankelijkheid is niet goed. Dat geld moet worden gebruikt voor extra's, bijvoorbeeld voor recreatievoorzieningen, extra functies, natuur en dergelijke. De scheepvaartkanalen worden beheerd door de provincie en zij blijven onderbelicht in het aan de staten gepresenteerde verhaal. Hij krijgt graag inzicht in wat de provincie gaat doen met betrekking tot scheepvaartkanalen. Water is belangrijk voor al het leven en er moet dan ook worden uitgesproken dat deze maatregelen echt gewenst zijn. Er moet voor worden gezorgd dat gebruik van water in balans is en dat zou de onderbouwing moeten zijn van deze maatregelen. De gepresenteerde opzet van maatschappelijke kosten en baten schiet wat hem betreft tekort. De baten komen namelijk niet in de buurt van de kosten en deze kunstmatige ingreep en het op geld zetten van water geeft inzicht, maar moet leidend worden in de afwegingen.

Mevrouw KLIP complimenteert de Milieufederatie met het boek dat is uitgebracht. Dat heeft de commissie niet voor niets namens het college op tafel aangetroffen. Het is een ongelooflijk goed initiatief en dat heeft spreekster ook al gezegd bij de daaraan gekoppelde tentoonstelling. Het is goed om daarmee te laten zien dat er al heel veel is gebeurd in Drenthe maar dat er nog veel meer kan gebeuren en zou moeten. Bovendien kan hiermee iets worden getoond dat veel meer zegt dan alle nota's die de commissie heeft gekregen. De commissie is wat betreft het bezit van dit boek in goed gezelschap, want de commissieleden hebben misschien gehoord dat prins Willem Alexander in het noorden was. Spreekster heeft een aantal uren met hem opgetrokken, vooral om hem het Drentse klimaat- en energiebeleid toe te lichten en ook aan te geven hoe er wordt gewerkt met de werkateliers om dit ook daadwerkelijk vorm te geven. Spreekster heeft prins Willem Alexander dit boek ook cadeau gegeven om te laten zien hoe actief er op dit vlak wordt gewerkt, hoe mooi het hier al is en hoe mooi het nog kan worden. Dit is een ingewikkeld proces en de discussie in de commissie geeft precies de discussie aan zoals die in alle gebiedsgroepen heeft plaatsgevonden, aangezien er voortdurend ook heel veel belangen tegen elkaar worden afgewogen. Het gaat natuurlijk om de kwaliteit van het water, maar daarnaast ook om alle andere belangen die er al zijn en daar spelen financiën ook een rol in. Bovendien was zij in dit ingewikkelde proces gehouden aan de richtlijnen die zij kreeg van het Rijk en ook het Rijk heeft in de loop van het traject de aanwijzingen wel wat veranderd. Onderop, via gebiedsprocessen, zijn deze doelen en maatregelen vastgesteld en natuurlijk ter finale accordering voorgelegd bij alle verschillende partijen die verantwoordelijk zijn. Dat proces is gestart met de karakterisering van de waterlichamen een aantal jaren geleden en vervolgens is afgesproken dat via een uniforme methode gekeken zou worden naar het doel dat er gehaald moest worden. Oorspronkelijk was die systematiek gebaseerd op het maximale ecologisch potentieel en dan moeten er twee stappen naar beneden worden gedaan om bij het doel uit te komen dat gehaald moet worden. Dat was een onwerkbaar situatie voor heel Europa en toen is in Praag afgesproken dat op een andere manier de doelen zouden worden vastgelegd en dat die systematiek uniform in alle Europese landen zou worden toegepast. Die systematiek hield in dat werd uitgegaan van de huidige situatie, dat vervolgens wordt gekeken welke reële maatregelen er vervolgens kunnen worden genomen en waar dan uit wordt gekomen bij de formulering van het goede ecologische potentieel dat bereikt moet worden. Is dat een goed ecologisch potentieel? Dat dit niet heel gedetailleerd in dit stuk staat, is hij met een ieder eens, maar dat er niet in staat wat een goed ecologisch potentieel is, is niet waar, want dit staat duidelijk omschreven. Dat heeft namelijk te maken met het type planten en dieren die er in welke mate voorkomen in de verschillende wateren. Bij de rol van het Rijk speelt het begrip significante schade een belangrijke rol. Dat was namelijk niet duidelijk en het Rijk heeft op een gegeven moment aangegeven dat significante schade datgene was wat werd aangebracht aan die belangen die vigerend zijn volgens het huidige omgevingsplan van alle provincies. Het is dus de opdracht van het Rijk dat het eerste pakket doelen en maatregelen dat wordt voorgesteld, wordt gekoppeld aan het huidige vigerende beleid. Dat brengt spreekster ook bij het verkeerde been waar zij in ieder geval op is gezet, aangezien zij al eerder heeft aangegeven dat er lasten en baten zijn en er zijn meer baten dan alleen schoon water. Er zijn namelijk baten op het gebied van klimaat, wonen, recreatie en dergelijke. Veel voorbeelden daarvan staan in het stuk en zij heeft oorspronkelijk ook in de regionale bestuurlijke over-

leggen ingebracht dat zij ook voor die aspecten een maatschappelijke kosten en batenanalyse (MKBA) wil en daar is zij door het Rijk op teruggefloten. Het Rijk heeft gezegd dat het vigerende omgevingsbeleid moet worden gehanteerd voor de omschrijving van het begrip significante schade en bij het volgende stroomgebiedbeheersplan dat vanaf 2015 in werking treedt, moet het dan vigerende omgevingsplan worden gebruikt als basis. Dat betekent dat in de komende structuurvisie, die eind volgend jaar wordt vastgesteld, de huidige doelen moeten worden omschreven, maar de hogere ambities voor het stroomgebiedbeheersplan 2015-2021 zullen daarin worden verwoord en dat vormt de basis voor het nieuwe stroomgebiedbeheersplan. Dat is een soort van haasje-oversystematiek die haar door het Rijk is opgedrongen. Overigens is te zien dat het college daar bij een paar beken heel gemotiveerd van afwijkt. Dat geldt voor het Schoonebeekerdiep en een aantal bovenlopen van het Drents bekenstelsel en de Wapserveense Aa. Het college wilde dus meer en het komende jaar zal moeten worden gebruikt op het moment dat in maart de commissie de nieuwe conceptstructuurvisie met die nieuwe doelen voorgelegd krijgt om ook in Drenthe de MKBA voor al die aspecten uit te gaan voeren. Dat kan, want dat is voor de Hunze inmiddels gedaan en kan ook voor de andere waterlichamen in Drenthe gebeuren. Over het fasen tot 2027 heeft het Rijk ook een richtinggevende uitspraak gedaan in de Decemhernota 2006, waarbij de reële lastenontwikkeling een rol zou spelen, maar ook de innovatie die de heer Hornstra noemde en de koppeling met allerlei andere ruimteontwikkelingen en dat is weer gekoppeld aan wat daarvan in de structuurvisie wordt opgenomen. Ten aanzien van de financiën betreft de tariefstijging van een half procent alleen maar de dekking van de kosten voor de extra maatregelen die voor de KRW moeten worden genomen, bovenop het niet alleen staande, maar ook voorgenomen beleid. Wanneer is te lezen dat negentig procent bestaand en voorgenomen beleid is, dan is die tariefstijging alleen van toepassing op die tien procent extra maatregelen in het kader van de KRW.

De heer HORNSTRA vraagt of de gedeputeerde inzicht kan geven in wat dit cumulatief betekent.

Mevrouw KLIP antwoordt dat zij dit nu niet kan.

De heer HORNSTRA vraagt waar dan nog enige ruimte zit in dit dossier.

Mevrouw KLIP antwoordt dat het niet direct haar bedoeling is om die ruimte te bieden. Zij geeft alleen maar antwoord op de vragen en probeert een algemeen kader te schetsen alvorens zij gedetailleerd op allerlei vragen en opmerkingen ingaat. Zij wil duidelijkheid scheppen, want iedereen heeft het gehad over de tariefstijging en zij probeert uit te leggen hoe dit in deze nota is verwoord.

De heer LAMMERS dacht dat er sprake was van een half tot één procent stijging van de waterschapslasten. Hij is nu het spoor bijster.

Mevrouw KLIP antwoordt dat met die halve tot één procent stijging van de waterschapslasten de kosten van de extra maatregelen worden gedekt die in het kader van de KRW worden genomen. De kosten van al het beleid dat al in gang was gezet of al in de planning stond, en daaronder vallen ook al bestaande en geplande beleidsmaatregelen in het kader van de KRW, vallen niet onder die halve tot één procent stijging van de waterschapslasten. De waterschappen doen daarnaast natuurlijk meer dan de KRW in deze nota's omdat dit gewoon moet. Volgens Brussel zijn namelijk alleen die doelen en maatregelen opgenomen die direct of in combinatie met WB21 gekoppeld kunnen worden aan de waterkwaliteit. Zo noemt zij een voorbeeld van Velt en Vecht dat heftig aan de slag gaat met de waterkwaliteit van het Schoonebeekerdiep. Dat gaat meanderen en dat krijgt een heel breed bed van wel 200 meter. Daarvan zegt Velt en Vecht dat de eerste tien meter van beide kanten effect heeft op de kwaliteit van het water. Dat zal dan ook worden opgenomen als maatregel voor het stroomgebiedbeheersplan en de volgende meters worden wel gedaan, maar worden niet in het plan opgenomen. Dat heeft natuurlijk wel een kostenstijging tot gevolg, maar dat houdt weer direct verband met het feit dat er een resultaatverplichting ligt die gekoppeld is aan de maatregelen die worden genomen. Wat er gezegd wordt dat gedaan gaat worden, moet namelijk ook worden gedaan.

De heer LAMMERS vraagt of daarmee wordt gezegd dat Velt en Vecht het bed van het Schoonebeekerdiep zo breed maakt en gaat meanderen om te voldoen aan de KRW, maar dat dit niet precies zo wordt opgeschreven omdat Velt en Vecht er anders later verantwoording over moet afleggen.

Mevrouw KLIP antwoordt dat Velt en Vecht dat wel doet in het kader van WB21, om zodoende meer water vast te kunnen houden als het steeds harder gaat regenen. Het waterschap heeft namelijk meer verantwoordelijkheden dan alleen maar kwaliteit, dus al die andere dingen die waterschappen toch al doen of zich hebben voorgenomen, die geen directe relatie hebben met de KRW, zitten niet in die halve tot één procent stijging van de waterschapslasten. Zij bestrijdt dan ook dat er niet ongelooflijk ambitieus aan het water in Drenthe wordt gewerkt. Op 22 februari 2008 heeft spreekster een verhaal gehouden bij het in ontvangst nemen van het boek "Beeldschoon water" en toen had zij uitgerekend wat dit vanaf 22 februari 2008 tot 2027 zou betekenen voor de uitgaven aan water. Dat betekent dat vanaf 22 februari 2008 als het gaat om de KRW in Drenthe alleen al € 35.000,00 per dag aan de kwaliteit van water wordt uitgegeven. De commissie heeft nota's toegestuurd gekregen en die zijn in de afgelopen weken op allerlei details weer veranderd, want dat proces gaat continu door. Ook spreekster wordt daar knettergek van. Spreekster heeft ervoor gekozen de commissie niet iedere keer een nieuwe versie toe te sturen, omdat één knettergekke gedeputeerde voldoende is. De commissie krijgt bovendien die doelen en maatregelen nog twee keer terug, namelijk in oktober 2008 en in maart 2009. Dat is ook de reden dat zij de commissie zo laat de memo met de spelregels heeft toegestuurd over die financiering, aangezien daar nog eindeloos over gesproken is. Hoe wordt er nu omgegaan met het geld dat nodig is? Het is duidelijk dat daar waar de provincie, los van het grondwater, geld heeft om te investeren in het oppervlaktewater, dit in het pMJP zit en dat is gekoppeld conform de afspraken in het pMJP aan aankoop en inrichting van EHS, aan de milieukwaliteit van de watergangen en aan de verdroging. Daar kunnen nog twee andere potentiële waterbronnen aan toe worden gevoegd. Dat zijn allereerst de synergiegelden, want het Rijk heeft een pot van € 115 miljoen in het leven geroepen waar ook uit geput mag worden wanneer de maatregelen in het kader van de KRW synergie laten zien met WB21. Het Rijk heeft ook een pot van € 75 miljoen in het leven geroepen waar innovatiegelden aan gekoppeld kunnen worden. Het laatste punt zijn de groene en blauwe diensten. Er is afgesproken dat daar actief op wordt ingezet en zij is ook bezig om daar op dit moment een korte notitie over te schrijven. Dat staat ook in het collegeprogramma, maar die notitie is op dit moment nog niet klaar.

Spreekster merkt op dat het systeem waarbij nu de doelen worden vastgelegd, gekoppeld aan POP II en vervolgens POP III, plus de ambities die worden verwoord, te maken heeft met een nieuwe visie op de inrichting van de ruimte en de wens om verschuivingen aan te brengen in de zoneringen, als er nog met zoneringen gewerkt gaat worden. Dat haasje-overaspect zit er dus in. Dat de ecologische doelen nu in kleurtjes zijn aangegeven en dat dit veel gedetailleerder kan, klopt. Iedereen, en vooral de waterschappen, zijn in de gebiedsgroepen heel hard bezig om vooruitgang te boeken en de vraag is dan of er vanuit het cijfer vier wordt vooruitgegaan naar een zes, een zeven of een acht. Is de ene acht dan ook wel een andere acht? In dat proces zit de provincie nu middenin en dat is moeilijk omdat het systeem van het proces eerst van onderop plaatsvond. Binnen al die gebiedsgroepen mocht iedereen die daarbij zat zijn eigen manier van redeneren erop nahouden. Daar was wel een kader voor maar dat was niet erg vastomlijnd. Het Rijk heeft dit steeds verder ingedamd en nu wordt eraan gewerkt om te kijken of en hoe die streepjes op de meetlat met elkaar kunnen worden vergeleken. In oktober 2008 wordt dit concreter. De kern van de opmerkingen van de heer Hornstra is dat de plannen niet ambitieus genoeg zijn. Spreekster hoopt dat zij met haar inleidende woorden duidelijk heeft gemaakt het daar niet mee eens te zijn, want binnen de afspraken geldt wat haalbaar en betaalbaar is en met haalbaarheid wordt bedoeld wat er überhaupt in de aangegeven tijd kan worden gerealiseerd. Dat is een discussie die wel vaker wordt gevoerd, namelijk er wordt wel om een bepaald bedrag gevraagd maar kan dat geld überhaupt worden besteed aan plannen en projecten? Dat geldt ook voor al de te nemen maatregelen door de waterschappen.

De heer HORNSTRA heeft uitgerekend dat het € 12,57 miljoen is wat er dan per jaar heen gaat en dat is veel geld. Hij zal ook niet zeggen dat alles maar moet worden uitgevoerd wat wenselijk is zonder te kijken wat het kost, zoals de SP dat net voorstelde en wat volledig in tegenstelling is tot wat die partij normaal altijd roept. Als de gedeputeerde zegt dat dit de ambitie is en dat er niet meer kan, dan kan spreker dat niet rijmen met de uitspraken van de Milieufederatie die aangeeft dat er op allerlei terreinen een ambitieuzer verhaal kan worden neergezet. De gedeputeerde heeft hem nog niet overtuigd dat dit niet kan, maar de vraag is wat het mag kosten.

Mevrouw KLIP antwoordt dat dit wel degelijk kan, maar dat daar de nieuwe structuurvisie voor gebruikt moet worden en niet op dit moment. Het Rijk zegt namelijk dat wat nu wordt opgeschreven, gerelateerd dient te zijn aan de functies die in het huidige POP staan en als daar die optelmethodiek van wat reëel is vanuit de huidige situatie op wordt toegepast, dan mag er zo ver worden gegaan. De Milieufederatie zegt ook dat de nieuwe Structuurvisie moet worden gebruikt om hogere ambities neer te leggen en daar gaat zij graag in mee op basis van de MKBA die er het komende jaar zal worden uitgevoerd. Er is een opmerking gemaakt over de TOP-gebieden en de Natura2000-gebieden. Er zijn acht topgebieden in Drenthe, waarvan er zes tot de groep Natura2000-gebieden behoren en twee niet. Alle TOP-gebieden zijn opgenomen in het stroomgebiedbeheersplan en daarover is al eerder afgesproken dat de verdroging daar beheerst moet zijn en de goede kant uitgaat. Daar houdt zij aan vast.

Er wordt om een controleerbaar verhaal gevraagd, maar verder dan de kleurtjes komt zij niet en in oktober 2008 wordt dit dus concreter. Zij is het eens met de aandacht voor bestrijdingsmiddelen en zoals toegezegd heeft zij de commissie ook een memo doen toekomen waar dat nog weer wat duidelijker in staat. Een aantal commissieleden heeft iets gezegd over kleinere wateren en sloten en dat is iets waar de provincie voortdurend aandacht voor heeft gevraagd binnen die gebiedsgroepen, binnen de ambtelijke werkgroepen en binnen de regionale bestuurlijke overleggen. Er is echter van hogerhand bepaald wat tot een waterlichaam behoort omdat er op dat niveau maatregelen en doelen worden afgesproken. Kleinere watergangen zijn wel heel essentieel, maar zij zijn niet opgenomen in al die maatregelen en doelen. Daar is wel aandacht voor en dat is ook voortdurend naar voren gebracht. Dat daar geen privéviervers bij worden betrokken, is wel logisch want dan wordt het wel erg onoverzichtelijk.

Ten aanzien van de lastenstijging merkt zij op dat de maatregelen die te maken hebben met WB21 niet worden gedekt door de kostenstijging van een half tot één procent. Daarnaast is er ook nog de nieuwe Waterschapswet en die geeft een verschuiving van de lasten voor verschillende typen ingezetenen, dus dat staat helemaal los van dit verhaal, maar dat komt er wel bij. De heer Lammers vraagt of de kanttenuking die er gemaakt wordt over het Noord-Willemskanaal en over de kanalen bij Reest en Wieden het gevolg heeft dat die maatregelen niet worden meegenomen. Dit moet natuurlijk in overleg met de waterschappen gebeuren, maar dat betekent het wel. Ook in het algemeen bestuur van het waterschap Reest en Wieden is gevraagd of er nu wel in elk kanaal een vistrap gemaakt moet worden en daar wordt ook al wat genuanceerder naar gekeken. Bovendien is het zo dat het Noord-Willemskanaal een provinciaal kanaal is. Als de waterschapslasten verder worden verhoogd, betekent dat opnieuw herfasering en een beoordeling wat dit betekent. Daar zijn financiële spelregels voor en daar is vervolgens de afspraak dat als het echt niet te betalen is of de grond niet is te verkrijgen, er voldoende argumenten zijn om niet het doel te verlagen, maar te verschuiven naar de eerste of de volgende periode. Als het dan überhaupt niet te realiseren is, dan moet dat goed worden beargumenteerd en dan kan uiteindelijk in 2027 worden aangegeven dat het gewoon niet gehaald is.

De heer LAMMERS vraagt of het met een aantal dingen zo zou kunnen gaan, hoewel hij dat uiteraard niet hoopt.

Mevrouw KLIP antwoordt dat dit zou kunnen, maar daar gaat zij niet van uit. De heer Lammers vraagt of het om pro-formatekortingen gaat of reële tekorten. Spreekster ziet echter reële tekorten, want nu is er aangegeven wat het gaat kosten, maar die dekking is er nog niet overal. Als er bijvoorbeeld wordt gekeken welke claim de noordelijke waterschappen leggen op papier op het pMJP, dan zit daar überhaupt niet zoveel geld voor die doelen in het pMJP. Dan gaat het nog niet eens over de zuidelijke helft en

bovendien gaat het dan nog alleen over de natte EHS en niet over de droge EHS. Er zijn dus wel problemen en er zal dus een aantal trajecten ingezet moeten worden. In die memo is, los van de spelregels, te zien dat de provincie moet zorgen dat al het geld dat er in het pMJP zit in het kader van de midterm review van het ILG is uitgegeven of inmiddels is belegd zodat er argumenten richting het Rijk voorhanden zijn om aan te geven dat te weinig voor die doelen in het pMJP zit en dat er aan de slag moet worden gegaan met groene en blauwe diensten. Bovendien wordt er in noordelijk en zuidelijk verband gewerkt aan het formuleren van synergieprojecten om ook te kunnen putten uit die pot van € 115 miljoen. Er is dus wel wat licht aan de horizon, maar dat is allemaal nog niet duidelijk.

De heer LAMMERS vraagt of de gedeputeerde dan zegt dat de ambities zoals die er nu liggen en die door sommigen als bescheiden worden betiteld, al zodanig vergaand zijn dat daar al een behoorlijke spanning op zit om dat financieel rond te breien.

Mevrouw KLIP antwoordt bevestigend. De heer Lammers ziet verder een groot verschil tussen Noord- en Zuid-Drenthe. Dat klopt en dat komt allereerst doordat de afgelopen jaren veel is ingezet in Noord-Drenthe in het gebied van de Drentsche Aa en de Hunze. Dat zit dus al in het huidige POP-beleid en zit ook in het voorgenomen beleid. Er is namelijk heel veel natuurontwikkeling in Noord Drenthe. Dat zit bovendien ook in het feit dat in het zuiden de waterschappen bijna alleen uitsluitend hun KRW-maatregelen hebben opgenomen en niet die maatregelen waar er een combinatie is te maken met WB21 en de maatregelen in het kader van de KRW. Dat is dus niet helemaal op dezelfde manier ingevuld en zij is dan ook aan het praten in het zuiden en ook de staatssecretaris heeft aangegeven dat dit eigenlijk zo gedaan zou moeten worden. Er is dan ook voortdurend bij de waterschappen spanning tussen het opschrijven van wat er moet worden gedaan en de uitspraak dat de waterschappen het wel gaan doen maar het dan liever niet opschrijven. De heer Baltès zijn rapportcijferverhaal betreffen de maatlaten. Die zijn er nog niet, maar die doelen worden wel in normen en cijfers vertaald en die zijn per oktober 2008 per waterlichaam bekend. De kanttekeningen die er zijn gemaakt zijn al teruggelegd bij de waterschappen. Bij Reest en Wieden zijn daar in het algemeen bestuur al opmerkingen over gemaakt en wat betreft het Noord-Willemskanaal weet het waterschap Hunze en Aa's hier van en de provincie is daarover met het waterschap in gesprek. De kanttekeningen die zijn gesuggereerd, kunnen dus heel goed worden gemaakt.

De heer BALTES vraagt of het klopt dat zij op dit moment nog in de huidige plannen zitten.

Mevrouw KLIP antwoordt dat zij er nu nog in zitten, maar het wordt aan de commissie voorgelegd om daar commentaar op te kunnen geven. Er was ook de vraag wie er goedkeuring geeft en of er een verplichting wordt opgelegd aan anderen. Provinciale staten is het hoogste orgaan van de provincie, dus de staten leggen de ecologische doelen en maatregelen vast, maar de provincie gaat alleen over provinciaal geld. De algemene besturen beslissen over het geld wat de waterschappen gaan uitgeven.

De heer BALTES vraagt wat er gebeurt als daar verschillen in zitten.

Mevrouw KLIP antwoordt dat de algemene besturen van de waterschappen zelf beslissen of zij dat geld beschikbaar stellen. De staten kunnen alleen bepalen of zij akkoord gaan met die lastenstijging.

De heer BALTES begrijpt dat de staten de doelen vaststellen en dat de maatregelen en de middelen door de waterschappen worden vastgesteld.

De VOORZITTER antwoordt dat dit klopt.

De heer HORNSTRA vraagt wat er gebeurt wanneer de staten de doelen zo hoog vaststellen dat de waterschappen en andere partijen die moeten betalen aangeven dat dit financieel niet haalbaar is. Dan zitten de staten mooie dingen te verzinnen die niet uitvoerbaar zijn.

Mevrouw KLIP antwoordt op de vraag of er sancties vanuit Brussel komen wanneer voorgenomen maatregelen niet worden uitgevoerd. Er moeten goede redenen zijn om daarvan af te wijken. Ten aanzien van de financiën zoals die zijn opgenomen bij het waterschap Hunze en Aa's, merkt zij op dat er gewoon een fout is gemaakt en dat die inmiddels uit een van de laatste versies is gehaald. Mevrouw Datema heeft moeite met deze nota, maar spreekster heeft moeite met de vragen van mevrouw Datema. Op de vraag of er ook sloten en vijvers worden meegenomen, antwoordt spreekster dat dit op het niveau van de waterlichamen wordt bekeken en dat daar de toevoeren en kleinere watertjes in worden meegenomen. Spreekster heeft voorts aan het begin uitgelegd wat de ecologische doelen zijn. Mevrouw Datema mist het milieu, maar de milieukwaliteit is nu juist de essentie van de KRW. Wanneer het bijvoorbeeld gaat over klimaat en energie, dan gaat het ook over het milieu. Die milieuaspecten zitten er dus al in en hogere ambities zijn mee te nemen in de volgende structuurvisie. De heer Kuipers mist de mestvrije zones. Spreekster kan dit niet helemaal plaatsen, want in Drenthe wordt daar actief aan gewerkt, maar op het moment dat het al in het bestaande beleid zit en al wordt uitgevoerd, dan is het niet in deze nota opgenomen.

De heer KUIPERS miste dit ook, terwijl er expliciet melding wordt gemaakt van het feit dat Noorderzijlvest het heel duidelijk wel heeft meegenomen. Dat mist spreker in Velt en Vecht en Aa en Hunze. Of spreker leest erover heen, of het staat er niet.

Mevrouw KLIP antwoordt nogmaals dat het op grote schaal in Drenthe gebeurt en daar wordt mee doorgegaan. Verder zijn er de projecten met akkerlandbeheer en dat is ook langs sloten. Er is door de heer Kuipers gezegd dat de ene schade kan worden gedekt door baten elders, maar dat is haar verhaal ook want bij de nieuwe structuurvisie dient een MKBA te worden gemaakt, zodat duidelijk is welke kosten er worden gemaakt bij wonen aan water, extra recreatieve inkomsten enzovoort en daar zitten de staten zelf heel intensief bij.

De heer KUIPERS merkt op dat in een van de stukken heel duidelijk een voorbeeld wordt gegeven van een kanaal met een harde beschoeiing, maar als daar een natuurlijke oever van wordt gemaakt kan dat direct significante schade voor de omgeving aan wegen en bewoning aanbrengen. In zijn optiek zijn er volop plaatsen te bedenken waar mogelijk landbouwgronden significante schade wordt toegebracht, maar waarbij natuur en recreatie weer een toegevoegde waarde hebben. Het is niet altijd zo dat het ingrijpen significante schade veroorzaakt wat onherstelbaar geen inkomsten oplevert.

Mevrouw KLIP is het daar mee eens, maar dit is een heel breed proces dat aan heel veel zaken raakt dat zij dat graag meeneemt in de structuurvisie waaraan wordt gewerkt. De heer Medemblik doet de suggestie om een onderzoek te doen naar de inlaat van gebiedsvreemd water. Het is leuk dat de heer Medemblik dat zegt, want dat is inderdaad een probleem. Los van de kwaliteit van het water is het een probleem wat heel erg duidelijk in het klimaat en energieprogramma speelt. Te zien is dat er steeds minder water in de Rijn zal komen, waardoor er minder water in het IJsselmeer zal komen en dat betekent dat een hele discussie ontstaat over de verdeling van het IJsselmeerwater en het oppompen naar hoger gelegen gedeeltes. Om die reden heeft de provincie na veel lobbywerk en discussie het beekdalensysteem in het Adaptatie Ruimte en Klimaat (ARK)-programma gekregen als zogenaamde hotspot, waarbij dus ook dat onderzoek wordt gedaan over hoe daarnaar moet worden gekeken, wat het voor de kwaliteit en kwantiteit betekent en hoe veel slimmer nog de verdroging van hoger gelegen natuurgebieden kan worden tegengegaan. De suggestie neemt zij dus graag mee in het grotere project waar de provincie al in zit. De heer Medemblik merkt op dat de scheepvaartkanalen onderbelicht zijn. Het gaat daarbij om de witte blokjes bij Reest en Wieden en Velt en Vecht. Gedetailleerder kan zij dat nu niet geven, maar die waterschappen hebben dit gewoon niet aangeleverd.

TWEEDE TERMIJN

De heer BROCADES ZAALBERG merkt op dat de staten een besluit zouden moeten nemen over de doelen voor de kwaliteit van het oppervlaktewater. Wat hem opvalt is dat er nogal wat in ontwikkeling is, dus dat het heel lastig wordt om daar nu al een besluit over te nemen op 23 april 2008. Hoe gaat dat dan en kan het dan wel? Met de maatregelenpakketten wordt gezegd dat het een taak van de waterschappen is om daarnaar te kijken, maar het gaat ook om de ecologische doelen die worden vastgesteld. Aan de nota's zijn er ook nog dingen veranderd, en hoewel de KRW een dynamisch proces behelst, maakt dit het wel verwarrend voor de besluitvorming. Het is voor hem dan ook moeilijk te begrijpen wat er dan allemaal is veranderd. Zelfs miljoenen worden over tafel geschoven en dat maakt het ondoorzichtig en dat is wat het hele proces kenmerkt. Hij is blij te horen dat zo'n beetje iedereen toch wat meer ambitieus is voor wat betreft het maatregelenpakket en het zou mooi zijn als dit in het komende POP ook tot uitdrukking zou kunnen komen. Hij begreep van de gedeputeerde dat de provincie zelfs is teruggedroten door het Rijk als het gaat om de ambities die de provincie erin wilde leggen, aangezien werd verwezen naar bestaand beleid. Bij een komend POP zouden die ambities juist heel mooi kunnen worden meegenomen en dat hoeft wat hem betreft dan ook niet allemaal aan Brussel te worden gerapporteerd. Als het beleid voor Drenthe maar duidelijk is en ambitie heeft, want daar gaat het hem om. Het is namelijk een unieke provincie met een uniek bekensysteem en spreker denkt dat er heel veel is te winnen door in Drenthe die beken te herstellen. Er zitten heel mooie landschappelijke aspecten aan en educatief gezien is het een zeer uitzonderlijk gebied. Naast de Drentsche Aa zijn er natuurlijk veel meer beken waarmee iets kan worden gedaan. Dit zou een belangrijke input moeten zijn voor het POP.

De heer HORNSTRA merkt op dat het om de ambities gaat en iedereen geeft aan dat de lat wel iets hoger mag worden gelegd. Hij denkt dat de staten in de komende vergadering dat signaal ook best af mogen geven richting de nieuwe structuurvisie. Hij constateert dat in het pMJP het onderwerp Water, hoewel dat pas later in het ILG is ingebracht, volledig wordt uitgemolken. Het is goed om op een of ander moment de MKBA helderder te krijgen. Hij sluit zich in dat kader aan bij de inspreker, namelijk waar zeggen de staten nu precies ja tegen als het gaat om de vergadering van 23 april 2008? Als er steeds iets verandert, is besluitvorming toch niet echt helder meer te noemen? Hij verzoekt het college om de commissie schriftelijk van de ontwikkelingen op de hoogte te houden, zodat er op 23 april 2008 een helder besluit kan worden genomen waarbij de staten precies weten waar zij over beslissen en op welke volgende beslistmomenten er bijstellingen kunnen komen. Gebeurt dit niet, dan zijn de staten niet goed bezig.

De heer LAMMERS had nog een suggestie om te proberen werk met werk te maken, maar die zal wel worden opgevolgd. Hij heeft geleerd dat er ondanks de bescheiden ambities een hele uitdaging ligt om het waar te maken. Wat hem betreft moeten de staten branden van verlangen om de bescheiden ambities waar te maken, want over hogere ambities kan dan nog wel eens apart worden gesproken.

De heer BALTES merkt op dat er iets meer helderheid is over het proces. Er ligt nog een aantal vragen en de helderheid die hij graag wil op de kortere termijn komt er niet. Die is voor een deel ook niet nodig. Eventueel komt er nog extra informatie die hij tot zich zal nemen en hij zal kijken of er tot goede besluitvorming kan worden gekomen.

De heer LAMMERS heeft gevraagd hoe de heer Baltés tegen de lastenontwikkeling aankeek. Wat vindt de heer Baltés van het antwoord van de gedeputeerde?

De heer BALTES heeft begrepen dat het over de voorspelde lastentoename op basis van de huidige inzichten en doelen gaat. Hij heeft begrepen dat het huidige omgevingsbeleid uitgangspunt is en dat verandert voorlopig niet. Dan is die lastenverzwaring voor spreker acceptabel.

Mevrouw DATEMA merkt op dat er diverse wijzigingen in het stuk zijn geweest. Het is verstandig om dit stuk een B-stuk te laten en vraagt om toezending van de wijzigingen. In de statenvergadering zal er dan verder over worden gesproken.

De heer KUIPERS heeft gehoord dat er nog het nodige gaat komen. Eigenlijk is er sprake van een continu proces van wijzigingen, aanpassingen en nieuwe gezichtselementen. Wat is er in oktober 2008 anders dan het besluit dat over drie weken in de staten wordt genomen? Gelet op het feit dat op korte termijn de nodige informatie binnenkomt, is zijn vraag of behandeling uitgesteld kan worden, of dat er een bepaalde druk achter zit zodat dit stuk toch op 23 april 2008 behandeld moet worden. Hij is het eens met de zienswijze die de heer Hornstra in tweede termijn heeft aangegeven met betrekking tot de informatievoorziening. Hij ondersteunt de opmerkingen van de heer Hornstra daarover.

De heer MEDEMBLIK heeft nog één vraag. Kan het uitvoeren van de KRW niet voor honderd procent een taak zijn van het waterschap? Er zit nu een grote afhankelijkheid van het pMJP in qua subsidiëring daarvan. Dat zouden de waterschappen zelf moeten betalen, terwijl pMJP-gelden voor extra activiteiten kunnen worden gebruikt en niet als een soort van subsidie voor zaken die bij het waterschap moeten worden uitgevoerd.

Mevrouw KLIP constateert dat een aantal commissieleden zich afvraagt waar ja tegen wordt gezegd, wat er veranderd is en of extra informatie kan worden verkregen. Los van de fouten zoals bij Hunze en Aa's is de essentie van de stukken niet veranderd en de doelen al helemaal niet. In de formulering van die stukken is wel van alles veranderd. Zij kan zich haast niet voorstellen dat de commissie de meest recente versie van al die stukken nog eens wil hebben. Zij wil dat de commissie best toesturen, maar dat werkt niet verhelderend.

Mevrouw DATEMA vraagt niet om alle stukken, maar vooral de inhoudelijke wijzigingen.

Mevrouw KLIP stelt voor om in anderhalf A'4tje samen te vatten wat de essentie is van wat er de afgelopen weken is gebeurd in de stukken tussen toesturing aan de commissie en de versie van vandaag. De samenvatting die is gemaakt voor Drenthe verandert niet zoveel. De commissie zegt op dit moment ja tegen een rood, geel, groen en oranje blokje. In oktober zeggen de staten ja tegen een veel gedetailleerder formulering van de doelen en maatregelen via die maatlatsystematiek. Het wordt dus fijnmaziger. De staten zeggen nu alleen ja of neen tegen de tekst en de wijze waarop de blokjes zijn verwoord. Voor alle duidelijkheid: de staten stellen de ecologische doelen vast en stellen ook de maatregelenpakketten vast. In principe stellen de waterschappen die vast en de doelen zijn gekoppeld aan die maatregelen. In de richting van Brussel is de provincie verplicht om aan te geven wat er is gedaan om de gestelde doelen te bereiken en dat streepje op de maatlat kan pas worden bereikt als iedereen het erover eens is welke maatregelen er moeten worden genomen.

De heer HORNSTRA vraagt wat er gebeurt als de staten hier neen tegen zeggen.

Mevrouw KLIP antwoordt dat de staten ongewild in een enorm ingeklemd tijdspad van het Rijk en Brussel zitten. De provincie is rapportage aan Brussel verplicht, maar schoon water is en blijft iets van de provincie zelf en niet voor Brussel. De provincie zit wel in de tijds-klem van het Rijk en de staatssecretaris zit weer in de tijds-klem van Brussel. Er is een groot probleem wanneer de staten neen zeggen, want de trein voor het stroomgebiedbeheersplan loopt en het ter inzage liggen duurt een groot aantal maanden. Het schuift uiteindelijk allemaal in elkaar en iedereen voegt het in zijn eigen Structuurvisie. Dat is ook waarom het trapsgewijs gaat, maar dat betekent niet dat er geen wijzigingen zullen worden toegepast. Aan de staten zijn twee suggesties voor wijzigingen gegeven, namelijk het Noord-Willemskanaal en de kanalen in Zuidwest-Drenthe en op het moment dat de staten het met die suggesties eens zijn en er misschien ook nog andere suggesties zijn die vallen binnen de spelregels van het huidige POP, dan kan het misschien wel. Wat er anders is in oktober 2008 is de detaillering van de plannen. Om de waterschappen zelf te laten betalen en de provincie het pMJP voor de eigen zaken te laten gebruiken, klinkt op zich leuk, maar in het PMJP zitten allerlei natuurdoelen, want er is in Drenthe ook veel natte natuur. Die doelen zitten regulier in het pMJP. Bovendien heeft het Rijk ruim € 34 miljoen

in het pMJP om de verdroging in de TOP-gebieden tegen te gaan. Dat is helemaal verweven met het verhaal van de KRW, want er zit ook regulier geld in het pMJP. In de vierslag die spreekster heeft genoemd zitten de vier punten waarop spreekster van het pMJP geld kan lenen en dat wordt natuurlijk gekoppeld aan natuurontwikkeling. Per project wordt dat bekeken en dat gaat via de gebiedscommissies. Het daadwerkelijk beschikbaar stellen gaat via gedetailleerde en goede plannen die worden bekeken en waarover wordt besloten in de gebiedscommissies die er zijn in het kader van het pMJP.

De heer MEDEMBLIK vraagt of het waterschap het geld dat zij eraan willen besteden afhankelijk maakt van het pMJP. Het waterschap heeft namelijk een eigen belastinggebied met eigen inkomsten. Het zou de omgekeerde wereld zijn indien er een afhankelijkheidsrelatie ontstaat tussen het eigen belastinggeld en de inzet van de middelen voor het pMJP.

Mevrouw KLIP antwoordt dat natte natuur ook bij de provincie hoort, want die taak heeft de provincie van het Rijk gekregen en daar is geld voor in het pMJP gekomen. De waterschappen en terreinbeheerders betalen daaraan ook mee, dus het is verweven. Het wordt alleen daar besteed waar het gaat om aan natte natuur en verdroging gerelateerd geld. Ten aanzien van het geld, doen de waterschappen heel veel op het gebied van natuurontwikkeling en waterkwaliteit. De waterschapslasten in Drenthe zijn één van de hoogste in Nederland, dus er wordt al veel goed werk in Drenthe gedaan en natuurlijk kan er een schepje bovenop. Daar wordt aan gewerkt en dat wordt zeker ook meegenomen in de voorbereiding van de nieuwe structuurvisie.

8. Brief van de heer P. Muijzert d.d. 20 januari 2008 over de N33

De VOORZITTER merkt op dat zij afstand neemt van de suggestie in de mail van de heer Muijzert dat de statengriffie op eigen gezag brieven aan deze commissie terzijde zou leggen. Dat is ongefundeerd en op die manier wordt er niet in deze provincie gewerkt. Verder had zij de indruk dat in de vorige commissievergadering heel uitgebreid en constructief is gesproken over het feit dat de N34 op de agenda zou

komen. Er zijn verschillende suggesties gedaan hoe dit goed zou kunnen worden gedaan. Er is uiteindelijk een voorstel van de heer Bats gekomen om te zeggen dat de technische adviescommissie zou worden uitgenodigd en dat die de commissie op de hoogte kan stellen van de laatste gang van zaken. Daar heeft de commissie in meerderheid mee ingestemd. In een democratisch bestel is het dan zo dat de minderheid zich bij die meerderheid neerlegt. Daarom heeft het spreekster verbaasd dat deze brief is gemeld voor agendering in deze commissie en dat heeft haar als voorzitter niet geamuseerd.

De heer MUIJZERT is blij dat hij toch de gelegenheid krijgt zijn brief van 16 september 2007 toe te lichten. Beter laat dan nooit. Zoals bekend is spreker gevraagd naar het project van de verdubbeling van de N34 Assen-Zuidbroek te kijken en daar zijn gedachten over te laten gaan. Hij vraagt steun van zowel de coalitiepartijen als de oppositie en wil niet dat er een politiek spel wordt gespeeld. Het gaat om een project dat belangrijk is voor de noordoosthoek van Nederland en dus ook voor Drenthe en Groningen. In december 2006 is hij benaderd door een aantal statenleden van Drenthe. De vraag luidde om eens te kijken naar het project en er een oordeel over te geven als praktijkman met 37 jaar buitenervaring in de wegenbouw. Hij heeft de bestaande gegevens doorgenomen en later zijn er nog vele bijgekomen. Spreker zag er mogelijkheden in en is met de kerst naar buiten gegaan en heeft de weg opgemeten en gewaterpast. Bij de inspraakprocedure in hotel Parkzicht te Veendam is spreker gevraagd door de projectmanager N33, de heer Van der Meulen, om er met Rijkswaterstaat verder over te praten en bij het tekenen het een en ander te beoordelen. Hij vond dat spreker een ruime buitenervaring had en wilde daar graag mee in zee, waarop spreker ja heeft gezegd. Hierop kwamen er gesprekken met gedeputeerde Bleker van Groningen. Hij heeft zijn gegevens op papier gezet en er luchtfoto's bijgevoegd. De vraag luidde of de weg kan worden aangelegd met het aanwezige geld dat daarvoor is op de manier zoals Rijkswaterstaat en Groningen het in gedachten hebben. Het antwoord daarop is neen, maar het is wel mogelijk met de variant van spreker. Er is een raming van € 140 miljoen, want er komt van het Rijk

€ 90 miljoen en € 50 miljoen van de provincies. Deraming van de provincies was in eerste instantie € 182 miljoen en het Rijk raamde € 162 miljoen. Rijkswaterstaat, provinciale waterstaat en het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN) hebben een deal gemaakt met minister Peijs. Dit voorstel kwam voort uit het ontwikkelingsplan N34 uit juni 2006. Uit dit plan komt het keuzedocument, te weten twee keer één rijbaan met gesloten middenberm, waarvan Rijkswaterstaat zegt dat het onbespreekbaar is, zodat er geen onderzoek nodig is. Dat is een juiste conclusie. Andere alternatieven zijn een twee keer twee rijbaans 100 kilometerweg en een twee keer twee rijbaansweg met vluchtstroken, waarvan iedereen aanneemt dat het een 120 kilometerweg kan worden, maar dat zou ook een 100 kilometerweg kunnen zijn. De nummers één en drie vallen op dit moment af, maar wie heeft er nu gekozen voor nummer twee, de twee keer twee rijbaans 100 kilometerweg? Helemaal niemand. De staten van Drenthe en Groningen hebben geld beschikbaar gesteld en stemden in, maar waar hebben die staten ja tegen gezegd? Spreker heeft de statenleden ingelicht dat het ook anders zou kunnen. Toen werd ieder wakker, maar slechts enkele statenleden zijn er bij geweest. Het gros echter niet. De staten van Groningen staan statenbreed achter het plan van spreker en vinden dat het toegevoegd moet worden aan het keuzedocument en dat het uitgerekend moet worden. Het alternatief Muijzert houdt in dat er wordt uitgekomen met het geld, dat er wordt bespaard wat mogelijk is. Een twee keer twee baansweg met vluchtstrook brengt een weg die 20 procent veiliger is en minder doden en gewonden. Dit komt uit het rapport veiligheid N33. Dit houdt overigens niet automatisch in dat daar 120 kilometer gereden moet worden, maar kan ook 100 kilometerweg worden. Er is sprake van een afwijkend tracé ten opzichte van provinciale en Rijkswaterstaat. Verder wil hij spanningen op andere knooppunten gebruiken om de weg beter te maken. Daarnaast kan de natuur worden beschermd door lawaai, licht en luchtvervuiling terug te dringen. Bovendien vindt er met dit alternatief geen kapitaalsvernietiging plaats van de weg Assen-Gieten, een weg die al vijftien jaar klaarligt voor de aanleg van een twee keer twee baansweg met vluchtstrook. Spreker heeft in februari 2008 aangeklopt bij de Tweede Kamer en er liggen nu vijf vragen bij de minister, waaronder de vraag zijn alternatief op te nemen in het keuzedocument. De directeur van Rijkswaterstaat de heer Schuyt en de directeur wegen van Rijkswaterstaat De Ruig zeiden beiden dat alleen minister Eurlings het uitgangspunt kon doen veranderen. CDA, PvdA en VVD staan achter het voorstel om het alternatief te onderzoeken. De beleidsmedewerker de heer Van Rijn stelde dat de staten van Groningen en Drenthe de beslissende factoren zijn bij het ontwerp van deze verdubbeling. Hij vraagt de staten hem unaniem te steunen om het mogelijk te maken om zijn alternatief aan het project toe te voegen en het uit te laten rekenen zoals in de staten van Groningen. Op deze wijze blijft spreker in gesprek met Rijkswaterstaat en Movares, het ingenieursbureau. Rijkswaterstaat en provinciale waterstaat hebben tot op heden stilletjes voorstellen van spreker overgenomen, waar zij niet voor uitkomen. Daar is hij wel heel blij mee.

De heer WESTERHOF heeft zojuist het betoog van de heer Muijzert aangehoord. Hij twijfelt niet aan diens kwaliteiten of aan die van de ambtenaren van Rijkswaterstaat en provinciale waterstaat, maar de vraag rijst wel wie nu eigenlijk de wijsheid in pacht heeft. Is dat Rijkswaterstaat, provinciale waterstaat of Piet Muijzert? Het is jammer dat die vraag bij hem opkomt, want er is afgelopen maanden heel veel commotie in de media geweest. Piet Muijzert is iemand die kennelijk beschikt over een goed netwerk en hij weet veel mensen te mobiliseren. Het zou toch zo moeten zijn dat na een goed voorontwerp er een goed uitvoeringsplan komt met een uitstekend bestek tegen de beste prijzen en tegen zo min mogelijk verstoring van de weggebruiker? Het verbaasde spreker dat de nieuwe spoorbrug in Veendam en het spoorverkeer tussen Groningen en Winschoten er een half jaar uit moeten, terwijl de voorbereidingen zodanig kunnen zijn dat in het weekend twee dagen de verbinding daar weer tot stand kan worden gebracht. Ook voor de aanleg van bepaalde viaductweggedeelten wordt de weg meer dan een jaar afgesloten. Dat zou ook niet nodig moeten zijn. De fly-over bij Assen is een wel heel dure oplossing. Dit roept om politieke bemoeienis, hoewel spreker niet op de stoel van ambtenaren wil gaan zitten of die van de gedeputeerde, want iedereen heeft zo zijn eigen taken. Hij wil het college behoeden voor de problemen die door Piet Muijzert aan het licht zijn gebracht. Kennelijk komt hij toch met goede ideeën en daarom vraagt hij van de gedeputeerde of deze bereid is om naast de eerste niveaus van berekening en de kosten ook het niveau van Piet Muijzert mee te nemen. Dan is er pas een evenwichtig beeld van

mogelijkheden en kosten. Uiteindelijk zal die weg voor € 140 miljoen moeten worden aangelegd. Het gaat spreker om het realiseren van een zo veilig mogelijke weg van het liefst twee keer twee rijbanen plus vluchtstroken. Als iemand dan pech heeft is er tenminste plaats om stil te staan. Hij praat dan ook niet over een autoweg of snelweg, maar wat wel evident is voor spreker is de identiteit van het wegensysteem in het noorden. Er zou niet moeten worden gestreefd naar een afwijkend wegtraject buiten de bestaande wegenstructuur. Bovendien wil hij een betaalbare weg. Het bedrag van € 152 miljoen of € 198 miljoen speelt geen rol meer, want het zal nu voor € 140 miljoen gemaakt moeten worden en gezien de stijging van de asfalt prijzen heeft spreker daar een hard hoofd in.

Mevrouw SEINEN heeft voor de commissievergadering informatie gekregen over de stand van zaken met betrekking tot de ontwikkeling van de N33. De ontwikkeling van de weg bevindt zich nog in de ontwerpfase en op dit moment is het nog niet duidelijk hoe het totaalbeeld en het totale kostenplaatje eruit komen te zien. Wel is duidelijk dat er afstemming plaatsvindt tussen de betrokken gemeenten, de provincies Drenthe en Groningen en Rijkswaterstaat. Bovendien is er een technische adviesgroep uit de afvaardiging van Groningen en Drenthe, waar afstemming plaatsvindt. De gedeputeerde heeft toegezegd dat hij in een vroegtijdig stadium bij de commissie terug zal komen als er meer duidelijkheid is over de kosten en wat er ontwikkeld gaat worden. Spreekster gaat ervan uit dat die toezegging gestand wordt gedaan, want de geraamde kosten zijn € 152 miljoen terwijl er € 140 miljoen beschikbaar is. Zij gaat ervan uit dat de gedeputeerde in een vroegtijdig stadium bij de commissie terugkomt en op dat moment kan de discussie worden gevoerd.

De heer SLAGTER merkt op dat de geschiedenis van deze weg zo is dat die € 140 miljoen met veel moeite bij elkaar is geschaapt. Het proces heeft hij zelf bijgewoond en iedereen was blij dat die € 140 miljoen beschikbaar was. Toen is er een uitgebreide discussie geweest over hoe groot die weg nu eigenlijk moet worden. GroenLinks wilde niet eens aan die twee keer twee rijbanen, maar de meerderheid vond toch dat dit door moest gaan in een smallere variant. Er kon dan geen vluchtstrook worden gerealiseerd, maar verkeerstechnisch was dat eigenlijk wel een uitgangspunt. Vervolgens is er een structuur ontwikkeld en de weg zou worden aangelegd in fasen. Plotseling komt daar de heer Muijzert die zegt dat meer mogelijk is voor hetzelfde geld en dat er betere oplossingen zijn dan Rijkswaterstaat aangeeft. Later is de technische commissie eraan toegevoegd waar de heer Muijzert ook in zat. Deze commissie zou onafhankelijk naar het traject moeten kijken opdat alle ideeën goed aan bod komen. Dat is op zich goed en de gedeputeerde gaf ook al aan dat dit een goed model is om mee te werken. Spreker hoopt dat dit een meerwaarde heeft. Een ander aspect is hoe de provincie zich gedraagt in dat traject. Indien partijen die echt invloed willen uitoefenen mee willen doen met het spel, moeten zij ook hun gedrag aanpassen. Echter, uit de manier waarop de SP en de heer Muijzert deze zaak aanpakken, spreekt groot wantrouwen in de richting van provincie en Rijkswaterstaat. Het is opvallend hoe partijen zich gedragen en met de dingen omgaan en het is heel vervelend om daar op deze manier mee geconfronteerd te worden. Met het proces, waarbij iedereen aan bod komt, alle ideeën aan bod komen, er goed afgewogen wordt en er een duurzame situatie ontstaat, gaat hij akkoord, maar hij vindt ook dat iedereen in zijn waarde moet worden gelaten en op een zuivere manier met elkaar moet omgaan.

De heer KUIPERS vindt het een positieve zaak dat burgers meedenken in zaken die de provincie aangaan. Het is goed als mensen met initiatieven komen en daar de staten ook mee voeden. De wijze waarop het in dit geval is gebeurd, vindt hij niet even plezierig en dat moet ook anders kunnen. Vanmiddag heeft spreker een presentatie gehad en daaruit is hem duidelijk gebleken dat er op diverse momenten diverse elementen die de heer Muijzert heeft ingebracht, meegenomen worden in het overleg en dat de heer Muijzert daar ook bij wordt betrokken. Wat dat betreft heeft hij wel vertrouwen in het gegeven dat dat wat de heer Muijzert bezighoudt ook wordt meegenomen in het geheel.

De heer BALTES vindt dat het meeste is gezegd. Er is een officieel platform waar de heer Muijzert met zijn ideeën terecht kan en daar wordt serieus mee omgegaan. Dat is vanmiddag opnieuw gebleken en daar wil spreker het bij laten.

De heer MEDEMBLIK merkt op dat er een duidelijke structuur ligt ten aanzien van de besluitvorming die er plaats gaat vinden. Volgens spreker is er voldoende ruimte om de inbreng die geleverd wordt, de ruimte te geven.

De heer BATS was verbaasd dat dit punt is geagendeerd na zijn toezegging over de uitleg en de structuur van de ontwikkeling van deze weg. Voor een belangrijk deel zijn alle vragen in de presentatie voorafgaand aan deze vergadering beantwoord door de heer Looijen. De punten van de heer Muijzert zijn daarin verwerkt en de heer Muijzert is lid geweest van de adviesgroep en nog steeds wordt er met de heer Muijzert overlegd over zijn adviezen en voorstellen. Dat moet uiteindelijk leiden tot één voorstel met betrekking tot de uitvoering. Ten aanzien van taken, rollen en bevoegdheden heeft de provincie nog even tijd om het debat te voeren met uiteindelijk allemaal dezelfde insteek en focus. Er zit geen licht tussen de focus van de Statencommissie, de focus van de heer Muijzert en spreker en deze betekent dat op een betaalbare manier voor € 140 miljoen of minder een zo optimaal mogelijk aangelegde weg neergelegd moet worden. Of dat dan een twee keer tweevariant met of zonder vluchtstroken is, of dat dit een ondertunneling of een verdieping van de weg betekent bij variant 1 in Gieten of bij variant 2, doet er niet zoveel toe. Ook Movares zal de opdracht krijgen om uitdrukkelijk de varianten beter te onderzoeken en met een kwalitatief sterker advies naar de commissie te komen. Gaandeweg het traject van het ontwerp-tracébesluit MER zal het college met de meest optimale varianten een besluit nemen en op het moment dat er relevante informatie is die van belang is voor de rol van de staten, dan zal hij die de commissie doen toekomen.

TWEEDE TERMIJN

De heer MUIJZERT merkt op dat hij er in een vroeg stadium bij is. Er is steeds gezegd dat hij tien stappen te snel loopt en zover is hij nog niet. De MER-OTB wordt geschreven en daarin worden tracé's vastgelegd. De tracé 's zouden in eerste instantie worden bekeken en dan zou er een beslissing over worden genomen waar het tracé komt te liggen. Het tracé wordt nu vastgelegd, dus hoe kan daar nu achteraf worden gezegd dat de zaak wordt afgekeurd en dat het opnieuw wordt bekeken? De heer Van Rijn zei dan ook dat de staten van Groningen en Drenthe zelf uiteindelijk beslissen over het project en als zij niet akkoord gaan met het plan van Rijkswaterstaat en liever het tracé van de heer Muijzert hebben, dan moet de hele zaak weer opnieuw van start gaan. Dat wil hij liever niet en daarom probeert hij in een vroeg stadium te bereiken dat iedereen het erover eens is waar en hoe het tracé komt te liggen. Daarom vraagt hij om steun voor zijn ideeën. Spreker zit niet meer in de adviescommissie omdat dit niet meer met elkaar te verenigen was en hij twee petten op had. Spreker wil dat zowel provincie als Rijk het onderling met elkaar eens zijn en dat er iets op papier wordt gezet dat uiteindelijk ook wordt gerealiseerd. Dat is beter dan een weg aanleggen die je achteraf eigenlijk niet had gewild. Tot nu toe zijn er enkele dingen overgenomen. In de brief van 25 juli 2007 van Rijkswaterstaat aan de staten van Groningen staat dan ook dat zij met de heer Muijzert in onderhandeling zijn. Enkele punten werden overgenomen door Rijkswaterstaat, enkele punten waren in onderzoek. Toen de vraag kwam of Rijkswaterstaat het plan van de heer Muijzert wilde doorrekenen kwam het antwoord dat zij dit niet wilden omdat Rijkswaterstaat zich de vrije hand wil houden. Echter, of er wel of niet gehandeld gaat worden, is iets wat de staten uitmaken. Dat laatste is in ieder geval wel de opvatting van de staten van Groningen. Zo zit deze zaak in elkaar en daarom vraagt spreker dat iedereen achter zijn ideeën staat om het beste te krijgen.

De heer WESTERHOF refereert aan een krantenartikel van januari 2008, waarin staat dat de Rijksdienst de discussie over de N33 niet mag frustreren. Daaruit blijkt al iets van een grondhouding van Rijkswaterstaat. Het is inderdaad zo dat provinciale staten aan zet zijn en dat gedeputeerde Bleker van Groningen daar heel duidelijk in is. Hij zegt dat de provincie Groningen voor een maximaal verkeerskundige oplossing gaat en dat hij die tot op de bodem toe uitzoekt. Woorden van gelijke strekking heeft spreker van de heer Bats gehoord. Daar is hij erg blij mee, maar wat hij niet van de heer Bats heeft gehoord is of hij bereid is variant vier van de heer Muijzert volledig uit te rekenen. Pas dan komt de

kikker uit de doos en zal blijken wat het verschil is met de calculatie van Rijkswaterstaat en als daar zoveel miljoenen verschil in zitten is het beter in dit stadium te interveniëren dan dat dit in een stadium gebeurt dat het voorontwerp al is afgetimmerd en de besluitvorming gaat plaatsvinden. Hij heeft dit op de agenda gezet vanwege de simpele reden dat er in Groningen al maanden gediscussieerd wordt, terwijl het in Drenthe stil was.

Mevrouw SEINEN spreekt haar waardering uit in de richting van de heer Muijzert voor de moeite die hij heeft gestoken en nog zal steken in de N33. Zij gaat ervan uit dat de technische adviescommissie gehoor geeft aan de inbreng van de heer Muijzert en in ieder geval zijn ideeën meeneemt.

9. Brief van gedeputeerde staten d.d. 28 februari 2008 over Concept-Bodemnota, Werk maken van eigen bodem, inclusief Bodemnota deel 1 en 2 en samenvatting

De VOORZITTER heeft gemerkt dat hierover enige verwarring is. Het is zo dat op enig moment de commissie een bijeenkomst heeft gehad over de lange termijnagenda. Toen is een aantal onderwerpen door de commissie aangegeven waar de commissie in een vroegtijdig stadium bij betrokken wilde worden en een van die onderwerpen was de bodemnota. Dit is dus geen statenstuk, maar een besprekingsstuk.

De heer VAN BERKUM merkt op dat het voorliggende stuk getuigt van een grote betrokkenheid en enthousiasme van de opstellers en het geeft een goed overzicht van het achterliggende beleid en de ontwikkelingen op Europees en nationaal niveau. Wel wordt een zodanig groot aantal actiepunten vastgesteld, dat het stuk op spreker overkomt als een ambitieus stuk. Daarom de vraag of dit een alles of nietsvraagstuk is. Waar zit de mogelijkheid tot het maken van bestuurlijke keuzen? Besturen is toch altijd kiezen en in deze nota leest hij geen keuzen. Als er dan moet worden gekozen, op basis waarvan moet dat dan gebeuren? Welk deel is min of meer verplicht vanuit Europees of rijksbeleid en wat is optioneel? Wat wil Drenthe specifiek toevoegen? Als Drenthe dan wat wil toevoegen, wat levert dat dan voor resultaten op? Veel van de actiepunten zijn vaag en niet duidelijk is wat de actie inhoudt en wat de verwachte of gehoopte effecten zijn. Evenmin wordt nagedacht hoe dat beleid kan worden geëvalueerd. Er staat niets vermeld over financiën. Hoe kan hij nu adviseren als er geen inzicht is in wat de financiële gevolgen zijn van het geheel? Tot slot wordt in de nota een aantal uitspraken gedaan over majeure onderwerpen waar hij graag afzonderlijk over zou willen discussiëren. Het is dan bijvoorbeeld het beleid over opslag van kernafval of kooldioxide in de Drentse bodem. Dat onderwerp is te veelomvattend om in een algemene nota als deze afgehandeld te worden. Samenvattend is de bodem belangrijk, maar het is nog moeilijk om aan te geven of de staten het wel zo belangrijk vinden als uit dit stuk blijkt. Welk deel is noodzaak en welk deel is ambitie? Wat zijn de consequenties in geld? Kan een aparte discussie worden gevoerd over de majeure onderwerpen?

De heer BOMHOF vond het vervelend dat toen de VVD-fractie dit stuk ter kennis kreeg, bij deze nota niet de inspraakreacties van de achterban waren gevoegd, zoals de maatschappelijke organisaties, bedrijven, milieuorganisaties en waterschappen. Deze reacties zijn op het laatste moment nog op tafel gelegd en dat vindt spreker geen goede manier van doen, aangezien het de voorbereiding op dit agendapunt bemoeilijkt. Hij hoopt dat het college dat de volgende keer beter doet en tijdig de stukken die bij deze nota horen erbij voegt. Gezien de reacties stemmen deze redelijk overeen met zijn eigen indrukken. Dit is een verhaal waar hij op zich niet zoveel tegen heeft. Het is een erg ambtelijk en beschrijvend verhaal en het is ook een verhaal waarin de politieke items ontbreken. Zo zou er nog best een aantal zaken kunnen worden toegevoegd, zoals hoe het zit met het huidige saneringstempo in Drenthe. Is er geld voldoende om een redelijke planning te kunnen maken wanneer de provincie een stuk verder komt met de bodemsanering? Wat voor knelpunten zijn er op het vlak van het Drentse bodembeleid en de exploitatie van aardwarmte? Zit de Europese bodemrichtlijn verweven in dit stuk of niet? Hoe is de toetsing daarvan? Dan heeft spreker het nog niet eens over kernenergie. Wil de provincie CO₂ opslaan in de bodem? Willen andere partijen dat weer niet en welke problemen brengt dit met

zich mee? Bodemerosie is ook een onderwerp wat in één van de adviezen wordt genoemd. Dergelijke politieke onderwerpen zouden gewoon in het stuk moeten staan. Die staan er niet in en spreker denkt toch bij het definitief maken van deze bodemnota dat die politieke onderwerpen er gewoon in moeten, zodat er ook in de staten wat te discussiëren is. Dat is nu niet voldoende het geval.

De heer LANGENKAMP merkt op dat er veel actiepunten in de nota staan. De vraag is of de actiepunten vast staan wanneer hij nu niets zegt. Dat was de vraag die hij zichzelf stelde. Hij wil best graag discussiëren over een aantal actiepunten, onder andere over de vraag of CO²-opslag nodig is. Daar is GroenLinks nog lang niet van overtuigd dat dit moet. Kernafval opslaan in de Drentse bodem is iets wat niet is toegestaan. Gelukkig is dat laatste staand beleid en staat dit ook in alle verkiezingsprogramma's. Een ander punt uit de nota is dat er striktere criteria gehanteerd zullen gaan worden dan de landelijke criteria. Nu is hij naar die landelijke criteria aan het zoeken geweest, maar die kon hij juist niet vinden. In hoeverre en waarom zou de provincie strikter moeten zijn dan de landelijke wetgeving?

De heer WESTERHOF wil uit de nota één aspect lichten en dat is de CO²-opslag in de Drentse bodem. Deze opslag brengt risico's met zich mee waar hij niet erg gerust op is. Zo wordt verondersteld dat de Drentse bodem stabiel is. Daar twijfelt spreker sterk aan, gelet op de onderzoeken van drs. Van der Sluis over de bodemverzakking in het noorden in relatie tot aardbevingen. Het heeft lang geduurd voordat de NAM erkende dat er een relatie bestaat tussen aardgaswinning, bodemverzakking en de daaruitvolgende aardbevingen. De bodem onder Groningen en Drenthe blijkt dus helemaal niet zo stabiel. Mag hij hieruit het gevolg trekken dat door injectie de spanning in de Drentse ondergronden weer wordt opgevoerd en dat Drenthe in omgekeerde zin weer te maken krijgt met aardbevingen? In de Drentse bodem zit niet zoiets als een stalen vat met een afsluiting er bovenop. De structuur van de Drentse bodem is instabiel, bestaat uit op zichzelf los van elkaar liggende lagen die divers in poreusheid zijn en onafhankelijk van elkaar kunnen bewegen. Het is een illusie te denken dat CO² gecontroleerd voor vele miljoenen jaren opgeslagen kan worden. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat er per 100 jaar minstens één procent CO² ontsnapt, maar dat kan net zo goed tien procent zijn. Hij verwijst naar een ongeval in Kameroen in 1986, waar uit het Niosmeer plotseling CO² vrijkwam. Honderden mensen kwamen toen om door verstikking. Spreker wil zich er geen voorstelling van maken als dit in Nederland gebeurt.

De heer HORNSTRA meent dat de heer Westerhof zich niet op de juiste feiten baseert. Er heeft wel een ongeval plaatsgevonden, maar dat is een natuurlijk proces geweest in natuurlijk water. Daar is geen enkele mensenhand bij betrokken geweest. Verder gaat het er niet om dat CO²-opslag plaats zal vinden, maar of er onderzocht kan worden of er een mogelijkheid voor bestaat. De SP komt nu met verhalen waarmee mensen op voorhand bang worden gemaakt. Dat lijkt spreker niet goed voor de discussie.

De heer WESTERHOF merkt op dat een groot nadeel van CO²-opslag in de bodem is dat er extra brandstof verbruikt wordt met een lagere zuurstoftoevoer. Die extra brandstof kan oplopen tot 40 procent en als het dan gaat over beperking van CO²-uitstoot dan moet hij niet denken aan processen die 40 procent extra brandstof kosten. Een betere methode met een betere controleerbaarheid is de injectie van schone CO² in kolenlagen. Hierbij komt naast de CO² waterstof vrij, wat een schone verbranding oplevert. Hergewonnen CO² wordt gewoon weer hergebruikt na de scheiding en gaat opnieuw de grond in. De kolenvoorraden in de wereld zijn onuitputtelijk, zodat het risico nemen met andere concepten onverantwoord blijkt. Opslag in kolenlagen is zeer interessant omdat het de waterstofeconomie dichterbij brengt en dat brengt de klimaatdoelstellingen dichterbij. Daardoor mogen de doelstellingen misschien gehaald worden in 2020. Milieuorganisaties zijn gepast ingenomen met deze mogelijkheid. In september 2006 heeft de provincie gemeld € 20.000,00 beschikbaar te stellen voor een milieustudie naar de mogelijkheid van opslag en spreker zou graag van het rapport dat dit heeft opgeleverd in kennis worden gesteld aangezien de NAM als opdrachtgever fungeert. Tot slot mag de opslag van CO² in de Drentse bodem niet leiden tot het ongebreideld verstoken van fossiele brandstoffen door energiebedrijven. Dit lijkt er nu wel op, gezien de bouw van vier of vijf grote kolencentrales die een uitstoot hebben van twee miljoen auto's. Voor de vergadering heeft hij een presentatie van Green Planet gehad en daarbij wordt

alle energie gestopt in het minder milieubelastend laten draaien van auto's, terwijl er wel grote kolencentrales worden gebouwd. Energiecentrales zelf geloven ook nog niet in het concept. Dit heeft alles te maken met de discussie of er wel of geen CO²-opslag in de Drentse bodem moet komen. De discussie hierover moet in dit stadium ook in de staten worden gevoerd. In een artikel over CO²-opslag in Barendrecht van 7 juni 2007 staat vermeld dat de NAM de komende decennia nog gas zal winnen uit Groningerveld en dat ervan uit wordt gegaan dat dit nog tot 2040 het geval zal zijn, maar waarschijnlijk nog tientallen jaren langer. Het veld blijft dus nog lang van belang voor de nationale energievoorziening. CO²-opslag in Slochteren is daardoor tot in de tweede helft van deze eeuw niet aan de orde. Dat zegt de NAM zelf en het Duitse energiebedrijf EON gelooft ook niet in de werking van CO²-afvang en ondergrondse dumping. De Nederlandse politiek wordt echter een rad voor ogen gedraaid met de belofte deze techniek toe te gaan passen. Als twee grote energieleveranciers dergelijke opmerkingen maken, dan vraagt hij zich af waarom hier nog wordt gesproken over CO²-opslag en de ambities die de provincie daarover heeft uitgesproken.

De heer SLAGTER merkt op dat de staten zichzelf wat op de hals hebben gehaald, want met de lange termijnagenda willen de staten als een van de eersten bij het bodembeleid worden betrokken. Nu is de vraag wat de staten hiermee moeten. Hij heeft de nota gelezen en vond het een heel goed stuk. De dingen die moeten worden gedaan in opdracht van Europa of het Rijk staan er keurig in en er staan ook ambities in. Dat zijn ambities waar hij blij mee is, want duurzaam bodemgebruik en bodembeheer is als ambitie prima. Nu lonkt de valkuil om over alle 50 onderwerpen die in de nota staan een mening te geven. Dat is niet de bedoeling en daar zit spreker ook niet op te wachten. De nota is een aanloop om keuzes te maken bij de Structuurvisie en daar wil hij zich toe beperken. Er druppelen zienswijzen binnen, dus op zich kan hij daar ook niet veel van zeggen en dat wil hij ook niet. Hij wil wel zeggen tegen de samenstellers dat het een goed werkstuk is.

De heer LAMMERS merkt op dat het hem in de voorbereiding heeft gestoord dat de zienswijzen net voor de vergadering binnenkwamen, want de meeste zienswijzen waren al wat ouder en hadden ook bij de stukken kunnen zitten. Hij is blij met de erkenning dat bodembeleid veel meer is dan bodemsanering en het hele stuk laat dat zien. Hij wil het niet over CO² hebben maar vraagt wel wanneer de gedeputeerde denkt dat er in de commissie kan worden gesproken over CO²-opslag in de Drentse bodem. Verder wordt er verwezen naar Europees beleid en daarin komt hij ook nog de Europese Kaderrichtlijn Bodem tegen. Volgens zijn informatie komt deze er helemaal niet, dus dit stuk moet wel enigszins opgeschoond worden. Voor de rest is het het voornaamste dat de zaken die behartenswaardig zijn worden weerspiegeld in de Structuurvisie die komend anderhalf jaar wordt opgesteld.

Mevrouw KLIP antwoordt dat de heer Slager het goed heeft verwoord, namelijk dat er in dit stuk geen politieke opmerkingen staan. Dat is ook precies de reden dat de commissie dit stuk ter informatie heeft gekregen en het definitieve stuk de commissie ter kennisgeving zal worden toegestuurd, want het is puur een neerslag van wat de provincie doet in het kader van POP II, namelijk duurzame inrichting van de ruimte en de bodem. Vervolgens vindt er een vastlegging plaats van alle wettelijke bevoegdheden en verantwoordelijkheden die de provincie heeft in het kader van de Wet bodembescherming. Aan de ene kant is het gewoon het vastleggen van wat de provincie doet en nog moet gaan doen, wat in de acties is terug te vinden, terwijl deel 2 vooral is bedoeld voor uitvoerders. Daarbij gaat het om beleidsregels, criteria en waar aan getoetst wordt wanneer wordt gesaneerd. Deze nota is bedoeld om het speelveld van wat er allemaal letterlijk speelt op dit moment als basis voor een ontwikkeling te nemen die inderdaad nog moeten worden opgeschreven. Dat is een bodemvisie in het kader van het ILG en dat is een basis voor wat er met de bodem wordt gedaan in het kader van de nieuwe structuurvisie. Deze komt voortdurend naar boven, maar binnen haar portefeuille zit een aantal beleidsterreinen die grote en directe invloed hebben op de structuurvisie. Dat heeft te maken met de visie op de ondergrond. Er is heel duidelijk afgesproken dat de nieuwe structuurvisie een driedimensionale structuurvisie zal zijn, want alles wat ondergronds gebeurt heeft steeds meer effect op wat dit bovengronds betekent. Deze nota heeft echter alleen maar de bedoeling om te schetsen van wat er speelt, zoals de uitwerking van POP II en alle wet-

telijke provinciale verantwoordelijkheden en als basis te dienen voor een aantal van die nota's die eraan komen en van die visies die spreekster zojuist noemde. Dat betekent niet dat zij de goede suggesties en aanbevelingen van de commissie niet wil meenemen. Wat betreft de inspraakreacties is het niet gebruikelijk om de inspraakreacties al met het concept naar de commissie toe te zenden. Het is al jarenlang gebruik dat de inspraakreacties gecombineerd met de reacties van het college en de verwerking in de definitieve nota naar de commissie toekomen en de inspraakreacties, maar ook de reactie van het college, als bijlage bij de nota te voegen. Aan de andere kant zijn deze brieven ook niet geheim, want zij zijn voor iedereen opvraagbaar. Gecombineerd met wat tijdgebrek was de formele lijn om die brieven naar de commissie toe te sturen en daarom heeft zij gisteravond nog in gang gezet dat de commissie de reacties op tijd gekregen heeft. Zij geeft toe dat het laat was, maar zij heeft begrepen dat de toezending van dit soort reacties normaal gesproken ook niet gebeurt in dit huis. De financiële gevolgen van dit stuk staan er niet in, want die komen als vanzelfsprekend terug. Ook is aangegeven dat er geen prioritering in de ambities wordt aangebracht. Er wordt dus heel veel opgeschreven aan ambities, maar wat is nu belangrijker dan het andere? Overigens zal dit allemaal zijn weerslag vinden in de bodemvisie en de visie op de diepe ondergrond en dan zullen politieke keuzes gemaakt moeten worden. Wanneer het dan over de opslag van kernafval in de bodem gaat, dan staat daarover dat deze provincie dat niet wenst, maar tegelijkertijd is er vorige week een informatiebijeenkomst geweest om juist op al dit soort vragen een antwoord te kunnen geven. Daar waren maar vier mensen terwijl die gewoon op woensdag op een regulier tijdstip plaatsvond. De provincie gaat ook niet over de opslag van kernafval, want in de Kernenergiewet staat dat het Rijk daarover gaat en dat zal altijd zo blijven. Het traject dat de provincie tot nu toe voert op dat punt is een heel slim traject, namelijk om te onderzoeken welke andere slimme dingen met de Drentse ondergrond kunnen worden gedaan. Daar is zij druk mee bezig. Het tempo van de overheidssaneringen wordt bepaald door het geld dat het Rijk daarvoor beschikbaar stelt. Er is een traject geweest, genaamd landsdekkend beeld, waarbij is uitgezocht hoeveel potentiële vervuilde locaties er zijn in het land op basis van puur archiefonderzoek en daar komen voor Nederland 600.000 locaties uit. Dat betekent niet dat die allemaal vervuild zijn en ook niet dat zij allemaal urgent zijn. In deze provincie gaat het dan om 43.000 locaties. Dat betekent niet dat deze alle 43.000 ernstig zijn vervuild en zeker niet dat deze allemaal even urgent zijn. Nu wordt er gewerkt met een trechtertraject volgens gelijke criteria die in het IPO-traject zijn opgezet om te kijken hoe zo snel mogelijk kan worden gekeken wat de meest belangrijke locaties zijn waar er ecologische risico's zijn met betrekking tot verspreiding. Van een groot aantal weet zij dit al wel, maar van een behoorlijk aantal ook nog niet. Daar wordt hard aan gewerkt. Is het tempo dan goed, gerelateerd aan het geld? Er zijn een aantal problemen in Drenthe en daar is niet genoeg geld voor. Dat zijn de locaties Evenblij in Hoogeveen en Van Wijk en Boerma in Tynaarlo.

De heer BOMHOF merkt op dat de gedeputeerde de locaties wel mag noemen, maar feitelijk staat dit niet in het stuk. In de definitieve nota gaat het dan ook niet alleen maar om politieke keuzes, maar als het om de beschrijving gaat van het huidige beleid en de huidige aanpak behoren dergelijke dingen er gewoon in te staan.

Mevrouw KLIP merkt op dat een aantal van die zaken politieke discussies zijn en dat die niet in die nota komen.

De heer BOMHOF merkt op dat als de gedeputeerde spreekt over twee gevallen waarvan de bodemsanering niet opschiet en waarbij er knelpunten zijn, dan hoort dat gewoon in die nota te staan, want dat zijn feitelijke knelpunten. Wat hij merkwaardig vindt is dat er in Drenthe al sinds jaar en dag provinciale bodemsaneringsprogramma's zijn en er staan allerlei gevallen in die in urgentie zijn gerangschikt. Daarbij wordt ook de noodzaak voor sanering aangegeven en de planning wanneer zij zouden moeten worden gesaneerd. Voor de grote gevallen in Drenthe kan heel goed worden aangegeven hoe het afgelopen jaar verlopen is.

Mevrouw KLIP zegt de heer Bomhof toe dat hij die informatie zal krijgen, maar zij overlegt of dat in deze nota komt of in een separaat schrijven. De heer Bomhof noemt voorts aardwarmte en vervolgens ging het ook over CO²-opslag. De discussie daarover volgt nog en die onderzoeken lopen ook nog, dus dat is nu geen punt van discussie. Vanzelfsprekend doet het college op dat punt niets zonder de staten. De heer Langenkamp vraagt naar striktere criteria. Een voorbeeld is het feit dat de Europese nitraatrichtlijn aangeeft dat er 50 milligram nitraat mag zitten per liter grondwater. De provincie stelt voor de grondwaterbeschermingsgebieden een halvering van die concentratie als eis. Dat bedoelt zij dan ook met striktere criteria. In het POP staan dan ook allerlei ambities om de kwaliteit van het grondwater beter te kunnen beschermen.

De heer LANGENKAMP vindt het moeilijk om zich voor te stellen dat de provincie strengere criteria aanlegt ten aanzien van de kwaliteit van het grondwater dan er landelijk wordt aangehouden. Zijn die criteria in Drenthe dan te streng of zijn de landelijke criteria niet strikt genoeg?

Mevrouw KLIP merkt op dat het nu over de Drentse bodemnota gaat, terwijl de heer Langenkamp haar nu een vraag stelt over de landelijke criteria met betrekking tot de grondwaterkwaliteit. Het landelijk criterium is 50 milligram nitraat in het grondwater, terwijl het provinciaal bestuur van Drenthe in grondwaterbeschermingsgebieden een lagere concentratie wil.

De heer BOMHOF vraagt of het rijksbeleid dan geen eigen norm kent voor het grondwater.

Mevrouw KLIP antwoordt dat dit 50 milligram per liter is.

De heer BOMHOF vraagt waarom het Rijk dan niet zorgvuldig genoeg is als het gaat om bescherming van het grondwater en wat is dan de reden dat die norm in Drenthe wordt gehalveerd? Er zou dan kunnen worden gezegd dat het Rijk het fout doet door 50 milligram als norm aan te houden, terwijl dat 25 milligram zou moeten zijn.

Mevrouw KLIP antwoordt dat het nu om de Drentse bodemnota gaat en niet over allerlei bedevaarten die spreekster naar het Rijk toe zou moeten ondernemen. Drenthe is verantwoordelijk voor haar eigen grondwater.

De heer BOMHOF merkt op dat het Rijk ook een verantwoordelijkheid heeft voor het grondwater wat gebruikt wordt voor de productie van drinkwater.

De heer SLAGTER vraagt om terug te gaan naar de hoofdlijnen en niet alle onderwerpen uit te gaan spitten en vragen te stellen waar nu geen antwoord op kan worden gegeven.

Mevrouw KLIP antwoordt dat de staten die halvering van de landelijke norm zelf hebben vastgesteld in POP II. De heer Slagter heeft het goed verwoord, namelijk dat de voorliggende nota een perfect stuk is. Er staan ambities in, in Drenthe wordt erg zuinig met de bodem omgegaan en geprobeerd wordt om dat zorgvuldig te doen. Een aantal politieke punten komen als vanzelfsprekend bij de staten terug en Drenthe is uniek in het feit dat de bodem wordt betrokken bij de structuurvisie. Met een bodem als Drenthe is dat overigens wel terecht, want de Drentse bodem biedt veel mogelijkheden en bevat veel zaken waar zuinig mee moet worden omgegaan. Dat zijn allemaal discussies die in het vervolg, met dit stuk als basis, kunnen worden gevoerd. De commissie is dan ook met dit stuk ontzettend goed voorbereid als straks de politieke discussie met het college wordt aangegaan. Dat is de essentie en de bedoeling van deze nota. Spreekster gaat verder niet in op het CO²-verhaal van de heer Westerhof. Zij deelt de mening van de heer Hornstra dat de heer Westerhof paniekverhalen aan het zaaien is die niet zijn gebaseerd op werkelijkheid. Bovendien wordt er ook niet morgen CO² in de Drentse bodem gestopt. Wat betreft het onderzoek waar de heer Westerhof aan refereert ging het om een algemene milieustudie naar wat de effecten zouden kunnen zijn van CO²-opslag in bepaalde gasvelden in Drenthe. Dat is ge-

woon een van de onderzoeken die aan de basis zullen liggen van een beslissing om al dan niet aan CO²-opslag in de Drentse bodem te doen. Er zijn inmiddels veel meer onderzoeken gedaan, maar de provincie is nog lang niet klaar. De Kaderrichtlijn bodem is afgeblazen door de Europese commissie en het Europees parlement. Het is absoluut niet zo dat die richtlijn er niet gaat komen. Voor Nederland is deze kaderrichtlijn overigens zeker niet schadelijk, maar zal het heel goed zijn, aangezien er in Nederland al 25 jaar bodembeleid is en Nederland doet het op dat vlak waanzinnig goed. Indien er daadwerkelijk een Kaderrichtlijn bodem zou komen, dan heeft Nederland een uitstekende uitgangspositie ten opzichte van andere landen die nog moeten gaan bedenken wat zij met hun bodem gaan doen en zij zal het stuk nog eens screenen om te kijken of dit goed genoeg is verwoord.

TWEEDE TERMIJN

De heer WESTERHOF merkt op dat er destijds een bedrag van € 20.000,00 beschikbaar is gesteld voor een onderzoek. Is dat onderzoek klaar en kan hij het onderzoeksrapport inzien?

Mevrouw KLIP antwoordt dat dit onderzoek met een groot aantal partijen is gedaan en zij gaat ervan uit dat de onderzoeksresultaten beschikbaar zijn. Een van de hoofdmoten van het onderzoek was de veiligheid. Zij zegt toe het rapport toe te sturen.

10. Statenstuk 2008-318; Via klimaatneutraliteit naar millenniumdoelstellingen

De heer MEDEMBLIK merkt op dat sinds 2000 millenniumdoelen centraal staan in de aandacht die uitgaat naar landen en mensen die hulp nodig hebben. Met elkaar is afgesproken om betere leefomstandigheden te realiseren. Concreet is dit vastgelegd in doelen die voor 2015 moeten worden gehaald. Nu is de helft van de periode verstreken waarbinnen de realisatie plaats moet vinden. Er gebeurt veel, maar de versnelling een tandje hoger zetten kan geen kwaad. Dat idee van een tandje erbij wordt breed gesteund en gestimuleerd door overheid en bedrijfsleven. In het Schoklandakkoord van 2007 is het zelfs vastgelegd en uitgesproken dat iedereen hier een opdracht in heeft. Hiermee wordt het ook een uitdaging voor de provincie Drenthe. Deze uitdaging heeft spreker vorm gegeven in onderliggend statenstuk. Het statenstuk spreekt voor zich, namelijk er wordt € 1,00 per Drent besteed, verdeeld over een periode van drie jaar. Er zit een aantal bewuste keuzes in. De inzet van het geld is niet vrijblijvend, want elke euro moet goed worden besteed. Betrokkenheid vanuit Drenthe is belangrijk en bewustwording hier moet hand in hand gaan met hulp aldaar. De Dutch Millenium Foundation levert hier een uitstekend concept voor. Door projectkeuze, voortdurende rapportage over de geldbesteding, communicatie, bewustwording met betrokkenen en controle door bevoegde instanties krijgt deze besteding een gezicht. Kennis van en inzicht in wat daadwerkelijk aan de hand is en wat de provincie daaraan in alle bescheidenheid kan doen, verhoogt betrokkenheid en de wil om echt veranderingen door te voeren. Tegelijkertijd is de besteding van het geld gekoppeld aan klimaatneutraal werken. Dat is een koppeling die niet noodzakelijk is om het geld te willen besteden, maar het geeft wel een aanzet die past in het huidige denkklimaat, namelijk de compensatie van de CO²-uitstoot daar laten plaatsvinden waar het effect van de compensatie noodzakelijk en wenselijk is. De partijen GroenLinks en ChristenUnie bevelen dit initiatief van harte bij de andere partijen aan en hopen op de steun van andere partijen.

De heer BOMHOF heeft zich verbaasd over dit voorstel. Het gaat hier om het compenseren van CO²-emissie door provinciale activiteiten. CO²-emissie gebeurt niet zomaar, maar is een noodzakelijk kwaad, want juist deze provincie doet zowel in het beleid naar buiten als in de eigen huishouding het nodige om de CO²-emissie zoveel mogelijk te beperken door het verbruik van energie terug te dringen. Dat merkt hij onder meer door de recente milieuprijs die werd uitgereikt voor het provinciehuis, de kosten van milieumaatregelen bij de aanstaande verbouwing van het provinciehuis en de discussie over verwijdering van één derde van de provinciale lantaarnpalen. Natuurlijk kan er best meer gebeuren en dat mag ook, maar het zal nooit een nulmissie worden. Dat betekent dat de kosten van het verder terugdringen van de CO²-emissie een zaak is die de provincie in de eigen huishouding moet steken en

dat betekent ook dat er bijvoorbeeld bij de verbouwing van het provinciehuis extra milieumaatregelen worden getroffen. Dat is mede de reden voor de vertraging van de aanbesteding van het provinciehuis en het is een goed doel om het daaraan te besteden en de CO² -emissie verder terug te dringen. Wat hem stoort aan het voorliggende voorstel is de koppeling van de CO² -emissie met ontwikkelingshulp. Dat past prima bij de Dutch Millennium Foundation, maar spreker begrijpt niet dat er een vanzelfsprekende relatie moet bestaan vanuit de politiek tussen CO² -emissie en ontwikkelingshulp. Wil er met ontwikkelingshulp worden gewerkt, dan is dat primair een zaak van de landelijke overheid, maar in Drenthe wordt bijvoorbeeld bij de Waterleidingmaatschappij Drenthe (WMD) ook wel iets met ontwikkelingshulp gedaan. Dat is vanuit historische redenen verklaarbaar, maar de provincie Drenthe steekt in die activiteiten niet direct structureel geld. Dat betekent dat dit voorstel niet op zijn instemming kan rekenen.

De heer HORNSTRA onderschrijft de millenniumdoelen. Hij kan zich voorstellen dat die doelen worden verbreed omdat het gaat om een duurzame en rechtvaardiger samenleving na te laten aan het nageslacht. Dit stuk heeft hem echter een beetje overrompeld. In dit huis is in het verleden een discussie geweest over de rol die de provincie zou kunnen vervullen als het gaat om vormen van ontwikkelingsamenwerking. De heer Bomhof doelde daar ook op. Daar is toen uitgekomen dat de provincie zich in dat werk beperkt tot datgene wat de WMD doet en daar steun aan te verlenen. De PvdA had daar een andere mening over, maar heeft daar toen niet de meerderheid voor gekregen. Wanneer nu met een dergelijk voorstel wordt gekomen, moet eerst de discussie worden gevoerd over waar de provincie in deze materie staat. Heeft de provincie daar een rol in en zo ja, hoe dan? Gemeenten in Drenthe hebben die doeleinden ook al onderschreven en dit punt is al een jaar of wat niet meer in discussie geweest, dus dat zou het eerste moeten zijn. Het tweede punt is dat maatregelen tegen vervuiling altijd beter en meer kunnen, maar hij vindt het vreemd om het punt van CO² eruit te lichten. Hij voelt er veel meer voor om het punt nog eens bij de Energienota aan de orde te stellen en die twee discussies uit elkaar te halen. Hij weet ook niet of het aanplanten van bossen de goede manier is om aan compensatie te doen, maar dat vraagt een andere discussie. Het voorstel is op zich sympathiek, maar dit is niet het goede moment en de goede manier om daarmee te komen.

De heer LAMMERS heeft een paar weken geleden al over compensatiebossen gepraat en spreker denkt niet dat dit om de drie weken moet gebeuren. Het voorliggende voorstel van de heren Langenkamp en Medemblik zet in op de aanplant van klimaatbossen. Op het oog is dit een sympathiek voorstel, maar het CDA vraagt zich af of het ook een rationeel voorstel is. Er is de laatste tijd veel te doen over het aanplanten van klimaatbossen, dichtbij en veraf. De Volkskrant heeft zich onlangs zeer kritisch uitgelaten over de klimaatbossen en de stroom meningen zwelt verder aan. Klimaatbossen aanplanten in Nederland is flink duur, dus dan worden die bomen maar in den vreemde geplant. Kennelijk willen wij best betalen voor een aflaat, maar als het goedkoper kan, zeg het dan. Zo wordt de Nederlandse consument aangemoedigd lekker goedkoop te gaan vliegen van hot naar her en het knagende schuldgevoel kan dan voor een niet onoverkomelijk bedrag worden gedempt. Het CDA is van mening dat stichtingen die zich op het vlak van klimaatbossen begeven wel wat meer informatie moeten geven dan Dutch Millennium Foundation nu doet op haar website. Wat meer informatie over de geboekte projectresultaten, hoeveel ton CO² er is gecompenseerd, wie de financiers zijn en dergelijke. Voor het CDA is de gegeven informatie onvoldoende om het vertrouwen in deze organisatie uit te spreken en geld te storten. Dat is nog los van de vraag of hij wel gelooft in die klimaatbossen. Wat was nu eigenlijk het probleem? De provincie stoot jaarlijks 4104,25 ton uit. Tot op tien kilogram nauwkeurig weten de initiatiefnemers dit te berekenen, maar hij moet het wel geloven. Als het om 4.000 ton gaat en wordt gelooft dat klimaatbossen het probleem perfect kunnen oplossen, dan moet wel worden gedefinieerd wat het probleem dan zou zijn. CO² uit de lange kringloop komt met fossiele brandstoffen van buiten het milieu, het leefmilieu binnen om er vermoedelijk niet op korte termijn uit te vertrekken. Extra bossen zouden die CO² uit de lucht kunnen vastleggen, zo is de gedachte. In de verte kan hij zich daar wel iets bij voorstellen al blijft het probleem dat de koolstof in de fossiele brandstoffen miljoenen jaren in de diepe ondergrond heeft gezeten, maar door bomen maar voor een beperkte periode kan worden vastgelegd. Compensatie op de zeer lange termijn is niet gegarandeerd en geen enkele club gaat verder dan

99 jaar. Nu gaat hij nog even naar het onderbouwde rekensommetje van de indieners. Om te beginnen zijn de indieners uitgegaan van CO² uit de lange kringloop. De korte kringloop, waarbij biomassa bij verbranding CO² aflevert aan de lucht, houdt ook in dat de biogewassen in datzelfde jaar weer CO² uit de lucht vastleggen. Eenvoudig gezegd, wat elk jaar wordt geproduceerd, wordt ook weer vastgelegd. Gebruikt de provincie grijze of groene elektriciteit? Als het grijs is, mag het wat het CDA betreft zo snel mogelijk groen worden en als het groen is hoeft het niet te worden gecompenseerd. Navraag bij ambtenaren leverde op dat het provinciehuis een grijs contract heeft dat volgende jaar afloopt. Voor openbare wegverlichting, sluizen, gemalen en dergelijke heeft de provincie al een groen contract. Dus volgend jaar naar groen toe werken voor het provinciehuis en zonder CO²-compensatie is de boel op orde voor wat betreft de elektriciteit. Voor het gasverbruik van het provinciehuis liggen de zaken misschien wat minder rooskleurig, want daar is een weg te gaan. Terugdringen van de CO²-uitstoot is van groter belang dan het compenseren, dat nog altijd een soort van dweilen met de kraan open is. Wat gaan de gedeputeerden dan nog doen met de renovatie van het provinciehuis? Hij hoopt dat zij proberen zuiniger met gas om te gaan in het nieuwe ontwerp. Bij uitstek een gelegenheid om te kijken of iets kan worden gedaan met energiezuinigheid. Van die 4.000 ton komt maar 235 ton ten laste van vervoersbewegingen door ambtenaren die van woning naar werk gaan en vice versa of voor dienstreizen op pad zijn. Mocht er dan nog wat overblijven om te compenseren, zou het dan niet verstandiger zijn het berekende bedrag te steken in isolatie van minder goed geïsoleerde huurwoningen? Kunnen deze mogelijkheden ook worden bekeken? Dat komt dan de Drentse burger ook nog eens ten goede op een sociale manier. Dan komt die € 100.000,00 ontwikkelingshulp uit de lucht vallen als gevolg van de millenniumdoelstelling. Voor spreker hoeft de provincie geen ministerie van ontwikkelingshulp te spelen. Als zoiets wordt overwogen zou dat een lokale Drentse organisatie moeten zijn en wat dat betreft doet de WMD al het nodige.

De heer MEDEMBLIK antwoordt dat het stuk zich richt op het realiseren van millenniumdoelstellingen, maar wat is nu de opvatting van het CDA om die doelstellingen te steunen?

De heer LAMMERS is niet tegen ontwikkelingshulp, maar de provincie moet niet op alle mogelijke manieren aan ontwikkelingshulp doen. De initiatieven via de WMD zijn in dat kader voldoende. Het CDA is tegen dit voorstel vanwege de kosteneffectiviteit, de verifieerbaarheid en betrouwbaarheid van de compensatiemethode is twijfelachtig en daardoor daalt het vertrouwen in de kwaliteit van het voorstel. Dat geldt vooral omdat wordt voorgesteld om groene elektriciteit te gaan compenseren. Dat lijkt hem niet goed.

De heer WESTERHOF wijst erop dat klimaatverbetering begint met schulderkenning. In dit kader is dit stuk een interessant document. Hij zou liever zien dat de oplossing dichterbij huis wordt gezocht. Hij kan zich beter voorstellen dat dit huis na de verbouwing energieleverancier wordt en in mindere mate energieafnemer, dan dat de oplossing voor de problemen elders wordt gezocht. Het bedrag van € 100.000,00 voor de ondersteuning van de millenniumdoelstellingen, ondersteunt hij wel, want zoals in de aanhef onderaan pagina 1 staat dat de armoede moet worden gehalveerd en iedereen weer naar school gaat en man en vrouw gelijkwaardig zijn, dan is dat wel een dolksteek in zijn hart. Wie daar onberoerd door blijft moet echt van sterke huize komen. Hij ziet veel liever dat die € 60.000,00 worden besteed aan het provinciehuis en de verbouwing, dan hieraan.

De heer MEDEMBLIK merkt op dat een jaar geleden bij de algemene beschouwingen door de ChristenUnie een motie is ingediend waarin steun aan de millenniumdoelstellingen is voorgesteld. Die motie is ingetrokken op basis van de reacties van andere partijen die het een sympathiek voorstel vonden, maar ook vonden dat de onderbouwing ontbrak. Nu krijgt spreker op basis van teveel onderbouwing dezelfde reactie. Dat is jammer. Heel veel reacties gaan in op het compenseren van de CO²-uitstoot van de provincie.

De heer LAMMERS vraagt waarom de indieners van het voorstel dan de link tussen ontwikkelingshulp en CO² -emissie hebben gelegd.

De heer MEDEMBLIK antwoordt dat dit is gedaan omdat hij onderbouwing wil geven waarom dat bedrag aan de millenniumdoelstellingen besteed zou moeten worden. De Dutch Millennium Foundation kan de insteek kiezen vanuit een CO² -reducerende en compenserende insteek, en dat is vooral gebaseerd op het feit dat in het Schoklandakkoord wordt aangegeven dat wanneer bedrijven en mensen een aanleiding willen vinden in het geven van steun om millenniumdoelstellingen te realiseren er gekeken moet worden naar de CO² -uitstoot als basis omdat er vaak bij bedrijven en overheden werd gezocht naar een fundament waarop dit kon worden gebaseerd. Dat is de keuze geweest. Er kan ook worden gekozen voor de andere insteek door het hele bedrag puur vanuit de millenniumdoelstellingenrealisatie te kiezen. Dat is ook prima, want het gaat uiteindelijk om het realiseren van de millenniumdoelstellingen. Dat het geen taak is van de provinciale overheid, vindt spreker niet want dat zou betekenen dat het Schokland-akkoord dat is ondertekend door alle overheden en ook door de provincie Drenthe ineens niet meer geldig is. Dat vindt hij een vreemd argument, want dit akkoord daagt elke organisatie uit om vanuit de eigen organisatie, dus ook de provincie Drenthe, actief aan de slag te gaan met millenniumdoelstellingen. Er is een aantal, die dit hebben opgepakt en er zijn ook millenniumgemeenten en in die zin zou het ook voor een provincie kunnen

De heer HORNSTRA wijst erop dat die discussie hier nog niet plaats heeft gevonden. Kan de heer Medemblik zich daar iets bij voorstellen? Voor zover spreker weet wordt er al over gesproken welke rol de provincie Drenthe daarin kan vervullen. Daarom heeft spreker het ook op die manier gebracht, want de staten moeten het erover eens zijn welke rol de provincie wil vervullen. Als hij die doeleinden ziet met CO² -compensatie gaat er niemand naar school en dergelijke. De insteek had op dit moment een heel andere moeten zijn, maar de discussie daarover heeft het CDA toen verloren. Hij wil de discussie over de rol van de provincie best wel weer eens aangaan, want wellicht dat daar nu een meerderheid voor te vinden is. Als de provincie iets met CO² -opslag wil dan moet dat gebeuren in het kader van de discussie over wat de provincie met haar energie doet. Dat is veel relevanter.

De heer MEDEMBLIK wijst erop dat die discussie al gevoerd is en is uitgemond in het Schokland-akkoord. Die discussie is gevoerd tussen overheid, bedrijfsleven en die willen gezamenlijk aan de slag om er een schepje bovenop te doen om de millenniumdoelen te realiseren. Het Schoklandakkoord roept elke organisatie op om daaraan mee te doen. De discussie of de noodzaak er is, is al gevoerd, want juist het Schoklandakkoord onderstreept die noodzaak. De projecten die door de Dutch Millenniumfoundation worden aangeboden zijn nauwkeurig geselecteerde integrale projecten waarbij er nergens bomen worden neergezet waar het niet relevant is. Binnen die gemeenschappen zijn er projecten die niet alleen maar bomen opleverden, maar ook werkgelegenheid, schoner water en een beter milieu en werkgelegenheid. De integraliteit zit juist in de gekozen projecten en dat zijn dus geen projecten die daar los van staan

De heer HORNSTRA wijst erop dat er geen meerderheid is voor dit voorstel. Indien de indieners hier wel een meerderheid voor vinden, dan zal het voorstel op een andere manier moeten worden gepresenteerd. Spreker heeft met het voorstel ook inhoudelijk dezelfde problemen, maar het gaat hem erom in welke context dit was gebeurd, maar in dit geval wordt daar niet mee ingestemd aangezien er eerst een discussie moet plaatsvinden.

De heer MEDEMBLIK merkt op dat hij het stuk nu intrekt voor de vergadering van provinciale staten van 23 april 2008. Bij de behandeling van de Voorjaarsnota komt hij op het voorstel terug.

11. Mededelingen

Er zijn geen mededelingen.

12. Sluiting

De VOORZITTER sluit de vergadering om 18.00 uur.

Vastgesteld in de vergadering van de Statencommissie Omgevingsbeleid van 21 mei 2008.

, voorzitter

, commissiegriffier

TOEZEGGING

gedaan in de vergadering van de statencommissie Omgevingsbeleid op woensdag 2 april 2008

Pagina

TOEZEGGINGEN

gedaan in de vergadering van de statencommissie Omgevingsbeleid op woensdag 2 april 2008

Pagina

- 23 Mevrouw KLIP zegt toe in anderhalf A4-tje samen te vatten wat er met betrekking tot de KRW in de afgelopen weken is gebeurd.
- 32 Mevrouw KLIP zegt toe informatie over bodemsaneringslocaties toe te zenden, hetzij in de definitieve nota, hetzij separaat.
- 33 Mevrouw KLIP zegt toe het onderzoeksrapport over CO²-opslag toe te zenden.

Lijst van toezeggingen Statencommissie Omgevingsbeleid

(tot en met vergadering van 2 april 2008 bijgewerkt)

Nr	Datum toezegging	Korte termijn (binnen 3 maanden)	Afdoening	✓
1.	13-06-2007 SC OGB	Mevrouw HAARSMA zegt toe i.k.v. de Regiovisie een A-4tje met de hoofdlijnen, de opbouw en de bijbehorende financiën.		
2.	28-11-2007 SC OGB	Mevrouw HAARSMA zal aandacht vragen voor de jongeren en de mogelijkheid voor het volgen van leerwerktrajecten bij het project Herstructurering groenzones Bargeres te Emmen navragen.		
3.	19-12-2007 PS	Mevrouw KLIP zegt toe dat zij de staten meer gedetailleerde informatie zal doen toekomen over de installatie van Westo op het Duitse deel van het Coevordense Europark.		✓
4.	19-12-2007 PS	De heer BATS zegt toe dat het college na de commissievergadering waarin het stuk van de Stuurgroep Zuiderzeelijn wordt besproken, een stuk zal produceren dat voor een vergadering van provinciale staten zal worden geagendeerd.		✓
5.	20-02-2008 SC OGB	De heer BATS zegt toe dat bij de daadwerkelijke behandeling van de varianten van de N34, waarover de commissie zich moet uitspreken, alle details en elementen zullen worden meegenomen.		
6.	20-02-2008 SC OGB	De heer BATS zegt toe deze varianten ook terug te koppelen aan de bevolking van Ees.		
7.	20-02-2008 SC OGB	Mevrouw KLIP zegt toe dat zij de commissie een notitie zal sturen waarin gedetailleerd wordt aangegeven waar de provincie op het terrein van grondwaterkwaliteitbescherming mee bezig is, wat er al op dit terrein is gerealiseerd en wanneer hierover rapporten zijn te verwachten.		✓
8.	02-04-2008 SC OGB	Mevrouw KLIP zegt toe in anderhalf A4-tje samen te vatten wat er met betrekking tot de KRW in de afgelopen weken is gebeurd		✓
9.	02-04-2008 SC OGB	Mevrouw KLIP zegt toe informatie over bodemsaneringslocaties toe te zenden, hetzij in de definitieve nota hetzij separaat.		
10.	02-04-2008 SC OGB	Mevrouw KLIP zegt toe het onderzoeksrapport over CO ² -opslag toe te zenden.		
		Lange termijn		
1.	29-05-07 PS	De heer LOOMAN zegt toe dat het geld uit de bestemmingsreserve stads- en dorpsvernieuwing in		

		2008 wordt uitgegeven en dat die reserve daarna wordt opgeheven.		
2.	4 juli 2007 (PS)	Mevrouw KLIP zegt toe dat de staten begin 2008 het programma met betrekking tot het energiebeleid zullen ontvangen		
3.	4 juli 2007 (PS)	Mevrouw KLIP zegt toe dat het college bij de Begroting 2008 met de eerste ideeën zal komen over de uitvoering van energiebesparende maatregelen en dat bij het ontwikkelen van die ideeën rekening zal worden gehouden met de inhoud van de moties die de staten op dit punt hebben ingediend.		√
4.	14-11-2007 (PS)	De heer MUNNIKSMASMA zegt toe dat het college in een volgende commissievergadering met een voortel komt voor een meer frequente monitoring van de vuilstort.		
5.	28-11-2007 SC OGB	De heer MUNNIKSMASMA zegt toe dat hij midden 2008 met een rapportage zal komen waaruit blijkt waar Landschapsbeheer Drenthe op dat moment staat.		
6.	28-11-2007 SC OGB	De heer MUNNIKSMASMA zegt toe dat de functie van programmacoördinator actief door de provincie wordt opgepakt omdat die ontwikkelingsperspectieven uit het rapport Natuurlijke recreatie Drenthe het komende jaar van de grond moeten komen.		
7.	06-02-2008 (PS)	Mevrouw KLIP zegt ten aanzien van de vervoerscapaciteit van het hoogspanningsnet toe dat zodra er belangrijke informatie beschikbaar komt of wanneer zich belangrijke ontwikkelingen voordoen, zij de staten daarover via een notitie zal informeren.		√
		Moties		
M2 PvdA	4 juli 2007	Adequate OV-vervoersverbinding Roden-Groningen (opdracht aan OV-bureau) met andere financieringsvormen (tariefstelling).	Opdracht is verstrekt aan het Ov-bureau	
M4 VVD	14 november 2007 (PS)	Verzoeken GS 1. Een Maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) uit te voeren naar de haalbaarheid van het opnieuw bevaarbaar maken van het Oranjekanaal. 2. Te bevorderen dat het Oranjekanaal onder voorbehoud wordt geplaatst op de projectenlijst voor de Beleidsvisie Recreatietoervaart 2007-2013.		